

Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!

AMERICAN HOME

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

Serving in Ohio and Nationwide, over 200,000 American-Slovenians

AMERIŠKA DOMOVINA, AUGUST 8, 1996

ISSN Number 0164-68X

Vol. 98 - No. 32

(USPS 024100)

60¢

Maria Arko Wins Fulbright

Maria Arko has been awarded a Fulbright Fellowship from the Institute of International Education / U.S. Information Agency, for a year of study in Slovenia.

The daughter of Al and Christine Arko of White Rock, New Mexico, is a 1992 graduate of Los Alamos High School and graduated this June from the University of Chicago with a B.A. degree in musicology.

While at Chicago, she was appointed by the university president as one of 30 student marshals in her graduating class, the highest undergraduate academic honor.

She also received departmental honors and was inducted into Phi Beta Kappa National Honor Society.

In Slovenia, Arko will conduct research in ethnomusicology at the University

of Ljubljana and the Institute for National Music and Manuscripts.

She intends to pursue a graduate degree in ethnomusicology upon returning to the United States.

Upon granting the scholarship, The J. William Fulbright Foreign Scholarship Board said, in a letter, "Your impressive academic accomplishments have made possible your participation in the Fulbright Program. We know you will exemplify the same standards of excellence when you become a representative of the American people abroad. In so doing, you will help fulfill a principal purpose of the Fulbright Program, to increase mutual understanding between the people of the United States and the people of other countries by means of educational and cultural exchange."

Maria Arko

The parents are Krista and Lojze Arko of Los Alamos, NM. The family lived for many years in the Chicago area, where their children developed an interest in Slovenian heritage and Slovenia.

The parents were active in the Slovenska Pesem chorus and the Slovenian School.

Their older daughter, Alenka, wrote a study of ecology in Slovenia while she was a student at the University of Colorado Law School.

Their son Michael wrote his M.A. thesis at George Washington University on the collapse of Yugoslavia.

The parents note that the U.S. Information Agency was willing to award a grant to study in Slovenia in spite of the budget cuts it has experienced.

St. Mary's Class of 1936 celebrates 60th

As St. Mary's Church (Collinwood) is celebrating its 90th Anniversary this year. The Graduating Class of 1936 celebrated its 60th Reunion on Sunday, June 2nd with a noon Mass followed by a buffet dinner in the school cafeteria which was prepared by Albie's Restaurant. Mary Blatnik did the table setting and it was very impressive.

Present were 19 classmates, 11 guests, and two teachers. Unfortunately Ann Drensek Pausic was hospitalized over the weekend.

We all missed her that Sunday.

In 1928, 44 students enrolled in the new school. At present we have 33 classmates who reside in different parts of the country. John Kapel came from California, Martin Zagorc from Florida, and other classmates live in the suburbs.

We wish to thank Fr. John Kumse for his gift to classmates and Lou Zele for the holy cards. Hopefully, we will be around for our 65th reunion.

Pictured above, front row, L to R: Ann Jalovec Kretic, Joseph Zabukovec, teachers Mrs. M. Layrich and Mrs. Josephine Kremzar, Anthony Ostanik, and Rose Perusek Koskovic.

Back row, L to R: Elsie Perusek Zalar, Jennie Suln Schultz, Frances Trepal Milner, Emil Potocnik, Ann Krall Zakacs, Josephine Svingel, Martin Zagorc, Mildred Mah Senger, Ann Barbis Eichler, Carolyn Malovrh Markel, Theresa Rodich Iafelice, Mary Laurich Planinsek.

Ljubljana doors project gets \$34,000

Father John Kumše, pastor, St. Mary of the Assumption parish, Cleveland, Ohio is presented an official bank check in the amount of \$34,000 by Dr. Mate Roesmann, president, Slovenian American Council, on the day Father Kumše left for the Republic of Slovenia (last month).

The Slovenian American Council (SAC) has raised more than \$36,000 to date for the "Ljubljanska stolnica" (Ljubljana Cathedral) doors project. The recently completed religious art relief work, cast in bronze, is on the front and side doors of the cathedral in Ljubljana, Slovenia.

Father Kumše personally presented the check to Archbishop Sustar head of the archdiocese of Slovenia.

Father Kumše said "The art work seen in person is much more beautiful than

depicted in pictures. Archbishop Sustar was very much pleased and surprised by this effort from the Slovenian American communities and individuals" towards this magnificent project.

Father Kumše was able to obtain post card photos of the finished religious art work of the cathedral doors. All donors to this project

will receive this post card.

A second and final check will again be personally presented to Archbishop Sustar in the future. The final deadline to accept donations for the cathedral doors is Aug. 15. Send checks or money orders made to: St. Mary's Church Cathedral Doors, c/o 1522 Lincoln Road, Wickliffe, OH 44092.

Pictured above, front row, left to right: Frank Urankar, Tončka Urankar, Father John Kumše, and Dr. Mate Roesmann. Back row (left to right), Anton Oblak, Lojze Bajc, Srečo Gaser, and Stane Kuhar.

2 Violet Ruparcich returns from Slovenia radio workshop

Violet Ruparcich of Pittsburgh, Pa., recently returned from beautiful Slovenia. Violet is a radio personality in Pittsburgh, educator, musician, and often referred to in the academic field as one of the greatest exponents of Slovenian culture.

Ruparcich was one of a select group of Slovenian radio voices from around the world invited by the Republic of Slovenia, the Sector of Information, to attend a first of its kind *Radio Media Seminar*.

The selected Slovenian radio voices from around the world numbered 13 men and women from the countries of Australia, Argentina, Sweden and the United States, participating in an educational and practical workshop which was conducted entirely in the Slovenian language.

Its purpose was to further advance their knowledge in ethnic and specifically Slovenian radio broadcasting with emphasis on quality programming, writing and editing, voice quality and deliverance.

Technical factors, which also play an important part of any audio broadcast, were also addressed.

Additionally, the participants were able to acquaint themselves with four distinct and specific radio stations

throughout Slovenia, each unique in its own daily operational functions.

The group, of which Ruparcich was only one of two from the U.S., were also able to share ideas and mutual problems, common to their field of endeavor. Obviously music was an essential part of their discussions and one in which Ruparcich was able to serve as a vital authentic source in both the vocal and instrumental fields of folk, folk-pop and classical.

In the words of Ruparcich, "Upon concluding the week's intensive sessions which began early each day and generally concluded well into the evening, the entire group unanimously agreed that this well-organized and capably conducted seminar was a most rewarding and worthwhile experience for all."

Violet Ruparcich can be heard weekly for 1 hour on radio station **WEDO 810 AM**, the Station of the Nations, serving McKeesport / Pittsburgh and the Tri-State area. The program carries the title *Pesmi in Melodije s prelepe Slovenije* or Songs and Melodies of Beautiful Slovenia and is broadcast bilingually in the Slovenian and English language every Saturday afternoon from 4-5 p.m.

Translate News

If you could have news from Slovenija "Vesti iz Slovenije" translated into English I would really appreciate it and enjoy the paper even more.

My Slovenian is forcing me to give "Slovenian" my utmost endeavor to understand it.

--John I. Strasner
Chula Vista, Calif.

Donation

Thank you so much for the "special" consideration in delivering issues of the American Home (June 27 and July 4th). My friends were appreciative, also.

Enclosed is a donation (\$20.00) for your fine paper.

--Jennie Mramor
Euclid, Ohio

Likes Special Edition

Congratulations on your special edition about the 200 years of Slovenians in Cleveland. The article on the services we received by the street peddlers brought back many memories.

I especially recall the peddler who with his horse and wagon sold fruit to us at affordable prices. It was during the depression. I first remember him on Carry Ave., where we lived at that time. Then we moved to E. 61st, Stanard and later, E. 170th. I learned his routes on certain days and would walk up Bonna Avenue, E. 60th and E. 61st, till I found him.

Then I carried the bag full of fruit home on street cars and later buses. I never knew his name was Joe Miller until the Cleveland Press carried a picture and article about him when he retired - or died.

I still remember him fondly and bless him for being a benefactor to so many of us.

Enclosed is a renewal for the Ameriška Domovina, a check for \$30.00 and \$20.00 for the publishing expenses.

--Josephine M. Debevec
Cleveland, Ohio

Slovenian marching band reorganizing

St. Mary's parish is trying to re-organize a Slovenian Brass Marching Band. However, they are in need of musicians who play trumpet, baritone, and saxophone.

If interested, practice will be in the St. Mary (Collinwood) School Hall on Wednesdays. Hopefully, there will be enough musicians to play at the church picnic.

For additional information, please call Fr. John Kumse at 761-7740 or Eugene March at 449-1783.

100 WORDS MORE OR LESS by John Mercina

ENJOYING LIFE TO THE FULLEST
SOMEWHERE IN THE GOOD OLD USA.
HAČE A NIXE SYMMER OHAT IS LEFT OF IT.
SEE FOY NEET WEEK!

Gallus sings in Fontana, Los Angeles

The Slovenian Carinthian choral group *Gallus* from Klagenfurt (Celovec), Austria will sing on Wednesday, August 21 at 7:30 p.m. at the Slovene Hall, 8429 Cypress Avenue, Fontana, California. No reservations are necessary. Free admission. Donations accepted. Any questions, please call Jake Chesnic at (909) 679-4637.

To extend our hospitality here in Los Angeles, a dinner has been arranged for them at 6:30 p.m. on Tuesday, Aug. 20th at the C & D Restaurant at 31 Washington Blvd., in Marina del Ray for that evening, adjacent to their hotel.

They will arrive from San Francisco by bus after seeing some of the California coast and country.

Donations are welcome to help defray the cost of dinner for the 43 singers. Also, space for local Slovenians - about 25 - is available. Each local person attending will pay for their own dinner at about \$30.

Whether you attend or not, we ask you to consider

making a contribution to host one of the 43 singers at the Aug. 20th dinner - about \$30.00. Please send contributions made out to Mark Ryavec, Gallus Choral, to 453 Rialto Avenue, Venice, CA 90291.

The SNPJ will host dinner on August 21st in Fontana.

If you wish to join us for dinner on the 20th of August, please call Mark Ryavec (310) 399-1375 or Ernest Ryavec (310) 451-2877 as soon as possible.

After some sightseeing on Tuesday and Wednesday, the Gallus group will depart for Chicago in the afternoon of 22 August.

Donation

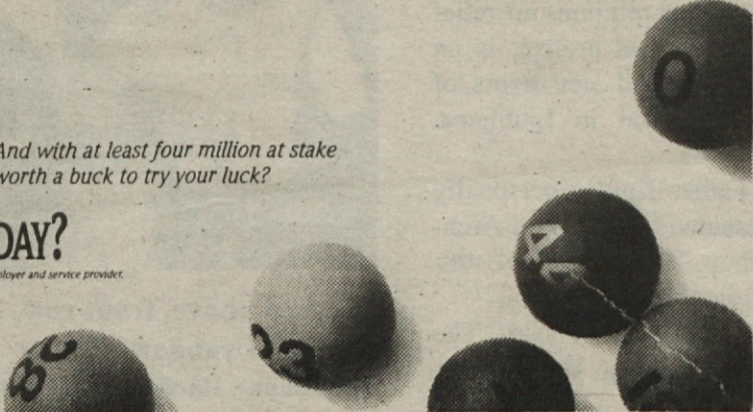
A big thank you to Mrs. Dorothy Gruntar of Denver, Colo., who renewed her subscription to the American Home plus included an additional \$20.00 donation to help defray printing costs.

OUR GAME PAYS YOU
M I L L I O N S
EVEN IF YOU CAN'T
PITCH, HIT OR FIELD

All it takes to win Super Lotto is luck! And with at least four million at stake every Wednesday and Saturday, isn't it worth a buck to try your luck?

FEEL LUCKY TODAY?

The Ohio Lottery Commission is an equal opportunity employer and service provider.

50% Savings

7 day Cancun vacation now only \$590.30 per person for Club International 2 bedroom ocean front condo, including round trip air and ground transportation. Contact Kathy Guard now to book this special.

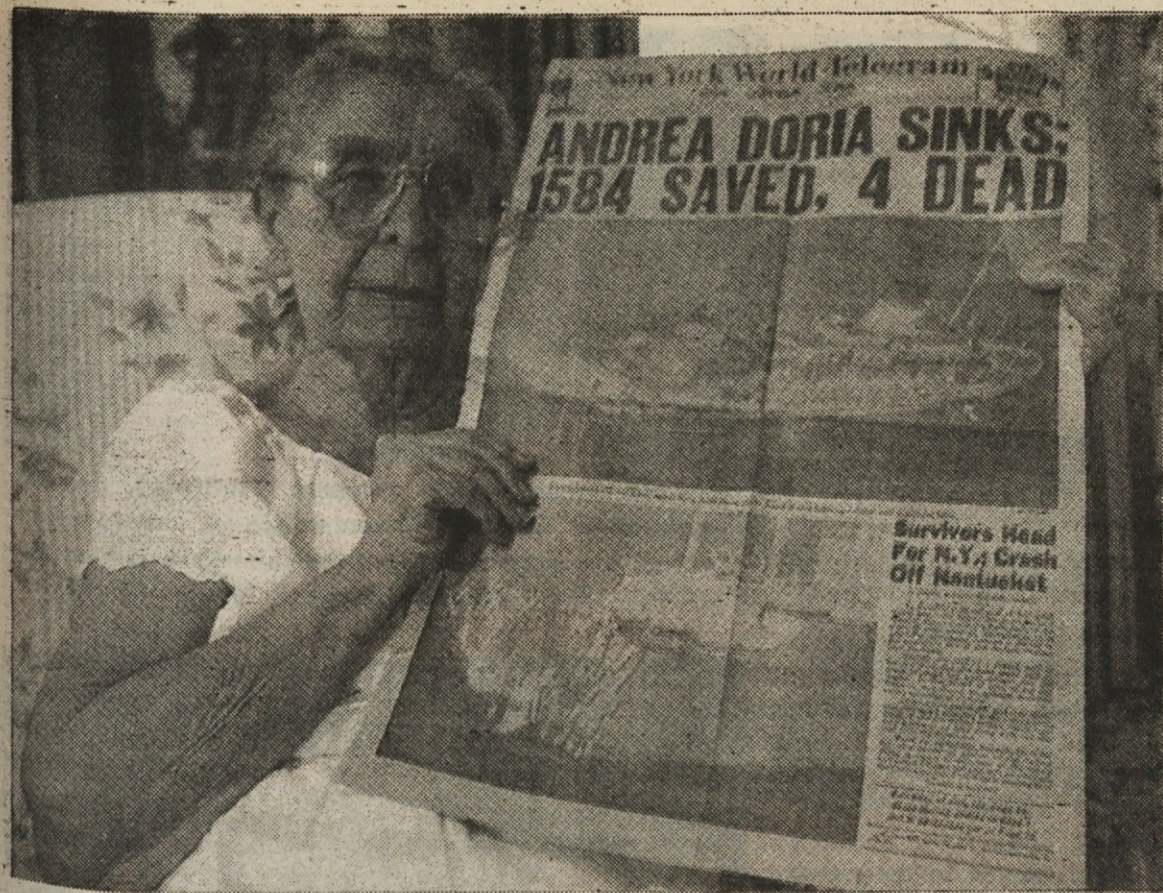
22078 Lake Shore Blvd.,

Euclid, OH 44123

Condo Connection
Division of EUCLID TRAVEL

216 - 261-1050

800-659-2662

Mary Grilc recalls sinking of Andrea Doria

By Tao Woolfe and
Theresa Albrecht
Sun Sentinel

Just before midnight on July 25, 1956, the Italian steamer *Andrea Doria* was rammed by the Swedish-American liner *Stockholm* in thick fog about 50 miles south of Nantucket Mass. The bow of the *Stockholm* struck the starboard side of the *Andrea Doria* and tore a 58-foot gash in the hull.

Mary Grilc had put on new pink pajamas for her last night aboard the luxury liner.

Grilc climbed into the bottom bunk, and her friend Frances Aljinovec climbed to the top bunk to look through the porthole hoping to report all was clear.

What Aljinovec saw through the fog was the 12,644-ton Swedish luxury liner *Stockholm* closing so fast on the *Andrea Doria* she was sure they'd die.

"A ship is going to hit us!" Aljinovec yelled to Mary.

Grilc remembers the lights of the *Stockholm* growing larger, filling the porthole. Though she heard no crashing sound, she felt the

shaking of the *Andrea Doria* as the two ships crashed just before midnight 40 years ago, on July 25, 1956.

Grilc, now a Pompano Beach, Florida resident, managed to escape from the ship collision off Nantucket Island, Mass. Fifty-two people were killed and nearly 1,800 were left stranded on the Italian steamer.

But lingering fear from that night would keep Grilc from taking another long cruise for almost 20 years.

"I feel at ease on ships now. But on my honeymoon, I would only go to Bermuda, where I could keep the land in sight," she said.

To this day, no one is sure what caused the behemoth ships to crash into each other.

The two women, who were neighbors back in Cleveland, grabbed their pocketbooks and ran up the stairs to the deck of the *Doria*. The ship already was listing badly, and pandemonium was all around them.

"People were screaming in Italian, yelling and cursing and carrying pictures of the Blessed Virgin," Grilc said.

Grilc gradually made her way to the deck but was separated from her friend. She and the other passengers on deck clung to the ship's railing for the six hours it took to get them into lifeboats.

As the angle grew steeper, they were shifted again and again toward the open sea. At one point, Grilc almost slipped into the ship's swimming pool, but was pulled away by sailors.

"I was sure I was going to die," she said. "I had made out my last will and testament in my mind. I was most worried what it would do to my parents."

Grilc, who was then Mary Marsich, had left her parents in Cleveland. A single, financially independent 45-year-old woman, Grilc was on her way home after a two-month tour of France, Italy

and her native Slovenia.

She owned a dry-goods store on St. Clair Ave. in Cleveland and had saved her money for the trip. Her last day in Italy had been so much fun she almost missed the boat that afternoon.

Grilc, who is now 85, remembers her muscles cramping in the cold during the hours on the deck. She had almost given up hope when she was directed to climb over the railing and slide down a rope into a lifeboat.

The boat took her to the nearby ship *Ile de France*, where she had to climb up another rope ladder and finally was pulled aboard by sailors and wrapped in a blanket.

The *Stockholm* drove into the starboard side of the Italian steamer at the level of the bridge and tore a 58-foot gash in the hull. The Italian ship listed so heavily that the

lifeboats on the ship's port side no longer could be lowered.

The *Stockholm*, which was severely damaged but still afloat, took 533 people aboard from the *Andrea Doria* before heading back to New York. The *Ile de France* took 760 people aboard.

The rest were picked up by other ships summoned to the area.

Grilc found her bunkmate Aljinovec aboard the *Ile de France*.

Only then did I cry. We both did."

Grilc married Cyril Grilc, a childhood friend, and moved to South Florida 16 years ago.

Grilc keeps her *bon voyage* wishes from friends and newspaper clippings of the tragedy in a red scrapbook. She looks at it often.

"I don't have bad dreams or anything, but I do think about it."

Shore Carpet

**WHITE GLOVE SERVICE
AND INSTALLATION FOR
OVER 20 YEARS**

Armstrong, Tarkett
Mannington Vinyl Floors
Cabin Craft - Queens - Mohawk
Lees - Evans Black - Salem - Wellco
Philadelphia - World - Diamond
Aladdin - Cumberland Mills
Galaxy

FREE HOME ESTIMATES

AREA RUGS
MADE TO
ORDER

EXPERTS IN
RESIDENTIAL &
COMMERCIAL
FLOORING

Mon. - Tues. - Thurs. 9 A.M. - 8 P.M.
Wed. - Fri. - Sat. 9 A.M. - 5 P.M.
Visit Our Beautiful Showroom at 854 E. 185th St.

531-0484

Dr. Zenon A. Klos
531-7700
Emergencies

**E. 185th
AREA**

Dental Insurance Accepted
Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair
COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St. (between Shore Carpet & Fun Services)

BRICKMAN & SONS
FUNERAL HOME

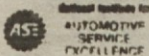
21900 Euclid Ave. 481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

**MAJOR & MINOR AUTO REPAIRS
FOREIGN & DOMESTIC
STATE EMISSIONS INSPECTIONS**

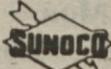
DIESEL ENGINE REPAIRS
4 WHEEL & FRONT WHEEL DRIVES
COMPLETE DRIVE-TRAIN SERVICE
FRONT END ALIGNMENT

EUCLID SUNOCO SERVICE

222ND STREET
940 East 222nd Street
261-9544

200TH STREET
470 East 200th Street
481-5822

APPROVED
AUTOMOTIVE REPAIR

Joe Zigman, owner

Good Times rolled at the St. Vitus Slovenian School Summer Picnic

St. Vitus Slovenian School wishes to take this opportunity to thank the general public for their continued support of the work and mission of the *Slovenska šola* (St. Vitus Slovenian School) for its recently completed and successful summer picnic on Sunday, July 28 at the recreation facility known as Slovenska Pristava in Harpersfield, Ohio.

The day began with a noon Mass by Father Joseph Božnar, pastor and spiritual director, St. Vitus Parish / Slovenian School.

A well-prepared pork roast dinner was served during the course of the afternoon as more than 320 dinners were served. Children enjoyed the afternoon with a dip in the pool while others engaged in light conversation, activity on the balinca courts, or a simple walk through the forest.

The Don Slogar Orchestra played for our listening and dancing entertainment while the friendly competition of various games for the

children ensued during the latter part of the afternoon.

A mini raffle was held in the late evening with many surprised and happy winners.

We thank Father Božnar for his support and encouragement. We thank the parents of the school for their volunteer skills and talents that ensured a smooth and friendly summer picnic. We also thank the many supporters of the school who have faithfully enabled St. Vitus Slovenian School to exist for more than 43 years. Your support in so many ways is most appreciated.

We thank "Ameriška Domovina" and the many media outlets, print or electronic, for your endeavors to have the summer picnic publicized to the general public.

And we thank God for such a beautiful summer day that was enjoyed by all. Once again, thank you all for your prayers, support, and kind words and deeds on behalf of the most precious

treasure for the future: our children.

—S.K.

St. Vitus parish says Thanks

St. Vitus Parish, Cleveland wishes to express its heartfelt thanks to the many current and former parishioners and friends for participating in the annual summer picnic held this year on Sunday, July 21 at Slovenska Pristava in Harpersfield, Ohio.

As printed in the parish bulletin, the net profit of \$17,500 will be used for the general operation and maintenance of the parish.

S.H.A. Birthdays

Happy Birthday to the following residents of the Slovene Home for the Aged who were born during the month of August:

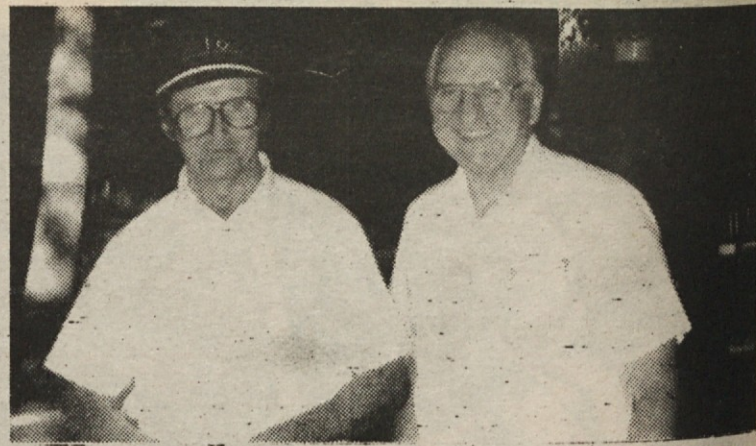
- 8-03 - Jennie Hocevar, 97
- 8-04 - Mary Sherry, 89
- 8-09 - Frances Okorn, 97
- 8-09 - Lottie Wysocki, 93
- 8-11 - Stanley Snyder, 84
- 8-12 - Rose Kropf, 82
- 8-15 - Marie Sprenger, 92
- 8-21 - Matteo Daniele, 97
- 8-23 - Rose Ban, 87
- 8-24 - Kathryn Pollack, 81
- 8-25 - Mary Stampfel, 86
- 8-27 - Theresa Jackson, 80
- 8-29 - Sutton Girod, 82
- 8-30 - Alice Hutter, 88

Al Koporc, Jr.

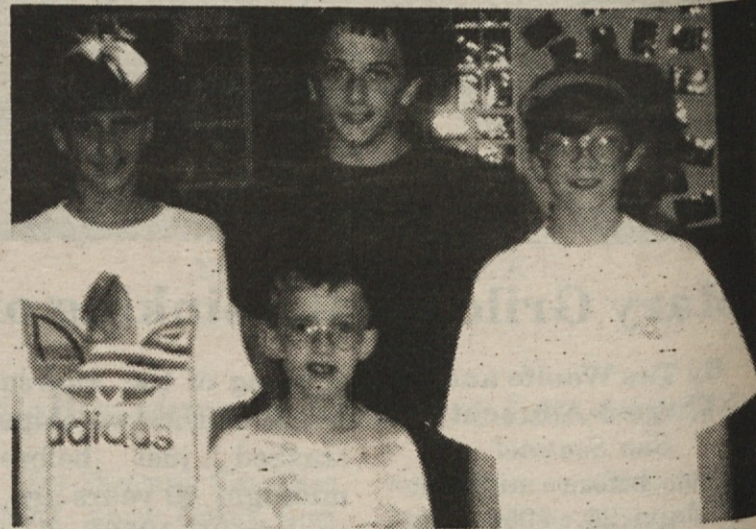
Piano Technician
(216) 481-1104

Professional couple seeks experienced child care worker for a 3-month-old, beginning in August in their home. Tuesday, Wednesday, Thursday. References required. Please call 486-8454.

(3033)

Good friends. Good workers. Matijz Plečnik, left, president of St. Vitus Slovenian School, and Jože Likozar, enjoy a light moment at the summer picnic on Sunday, July 28 at Slovenska Pristava in Harpersfield, O.

Good friendships have developed over the years at St. Vitus Slovenian School. Pictured here are Franci Sever, Andy Kuhar, Chris Music, and Frankie Antloga.

The words of the hymn, *America the Beautiful*, were written by Katherine Lee Bates.

Gorjanc
HEATING · COOLING
Established 1963

SALES · SERVICE
INSTALLATION
FURNACES
AIR CONDITIONERS
BOILERS
HUMIDIFIERS
AIR CLEANERS
SHEET METAL
REFRIGERATION

(216)692-2557

Whenever you have a problem with water tanks, air-conditioning, furnace, or want installation, call on well-known, trusted and reliable American Slovenians from Gorjanc.

Built To A Higher Standard.
944-9444
30170 Lakeland Blvd.
Wickliffe, Oh. 44092

Visit *Both* Locations

SIMS BROS. BUICK, INC.

21601 Euclid Ave.

481-8800

SIMS CHRYSLER PLYMOUTH, INC.

20941 Euclid Ave.

692-3900

Perkins Restaurant

22780 Shore Center Dr.
Euclid, Ohio 44123
216-732-8077

Operated by Joe Foster

STOP IN AT

BRONKO'S

Drive-In Beverage

510 E. 200th St.
Euclid, Ohio 44119
— 531-8844 —

Imported Slovenian Wines

Chalet Debonne Vineyards
Domestic and Imported Beer & Wines

— OHIO LOTTERY —

Open Mon. - Thur. 10 a.m. - 10 p.m.
Friday - Saturday 10 a.m. - 10 p.m.
Sunday (no wines sold) 11 a.m. - 5 p.m.

Owner: David Heuer

Mary and Ed Kralic

Mr., Mrs. Edward Kralic celebrate 56th; *devote time developing unique arts, crafts*

Mr. and Mrs. Edward Kralic celebrate their 56th Wedding Anniversary on Saturday, August 17.

Mary and Ed were originally from Collinwood area of Cleveland where they met in 1933. Graduating from Collinwood high school that year they faced the Depression; both looked for any work available.

They discovered they enjoyed all the arts. Mary attended evening classes at Cleveland College - studying anatomy, figure sketching and portrait from a live model. "My goal was to be a Fashion Illustrator," says Mary. So she attended dressmaking classes at The Adelbert College of Western Reserve University.

Clothing design came naturally, as she learned sewing clothes at age 10 from her mother.

Ed studied Bookkeeping and Accounting at Cleveland College and attended other evening classes.

Mary recalls, "In 1940 - shortly after our marriage, Ed contacted Tuberculosis - an incurable dreaded disease at that time."

As was the fate of many other patients, Ed was sent to Sunny Acres - for treatments and rest. After a time

Ed was able to take occupational therapy: woodcarving, leather carving, sewing, and many other skills. Ed loved working with the warmth and suppleness of *leather*. It was the start of a new venture; and far removed from the business of accounting in which he had trained.

During this period Mary worked as a stenographer at A-M (Addressograph-Multigraph - Euclid) to help make ends meet.

In the meantime Ed began designing and fashioning ladies handbags, belts, vests, etc., of all leathers - suede, ostrich, pigskin, calf and deerskin. - Mary found people at work who wanted these. - So slowly, Ed found his designed items were selling.

Later - on contracts, he sold to Neiman-Marcus, I. Magnin and Cleveland's Engle-Fetzer, a specialty shoppe for these unique and originally made accessories. The goods were enhanced by original hand-crafted brass and silver ornaments.

Soon, they found a demand in the pet world. Ed designed all pet accessories, jeweled collars and leads. They were sold to distributors in Florida, Georgia and Oklahoma.

After Mary retired from her work, she decided to spend full time in helping Ed in this new venture.

In 1972 Mary and Ed moved to Chardon, Ohio - their first home. "We love country living and the historic small town of Chardon," Mary said.

In 1983 Mary took a refresher course in portraiture - at Mentor's Wildwood Cultural Center. There she met some very well trained artists who were also instructors, but always painting. "I began sketching and doing portraits and enjoyed it very much."

Later she began hand-painted floral scarves, hand-rolled on silky fabrics. "My love of animals started me on painting pet portraits of all animals." Her work included leather bookmarks, fashioned silky ties and jeweled shoulder scarves (these are sold at the artist/craft shows.)

Today Mary and Ed participate in their favorite local art shows: Slovenian American National Art Guild, Chardon Square Arts Festival, SNPJ and the Xmas Art/Craft Show at Wildwood Cultural Center.

Mary remarks, "Our love of the arts lives on."

Donation

Enclosed is \$30.00 for one year's subscription to Ameriška Domovina plus \$20.00 to help with the printing costs.

--Tony and Mary Delost
Euclid, Ohio 44123

Krofe Sale

St. Vitus Altar Society will hold their krofe sale on Saturday, Aug. 10 after 8 a.m. in the social room of the St. Vitus Auditorium.

SPECIALIZING IN FIRE DAMAGE REPAIR.
REROOFING-HOT TAR
BUILT-UP-GRAVEL
SIDING-GUTTERS
AWNINGS-WINDOWS

YANESH

BROS.
CONSTRUCTION CO.

PHONE: 943-2020
PHONE: 943-2026

29010-13 EUCLID AVENUE
WICKLIFFE, OH 44092-0377

FRED P. KOICHEVAR.

Summer Specials !!!

Available Only At: EMBE 25931 Euclid Phone: 289-3722	MAIL BOXES ETC. Hours: Mon-Fri 8:30 am - 7 pm. Sat 10 am - 4 pm Sun: 12 noon-4 pm	East-Side Office: <i>Euclid-Richmond Shopping Center</i>
--	--	--

COPIES & MORE

It's Not What We Do. It's How We Do.

\$1.00 OFF UPS Ground Service \$5.00 Minimum Order Authorized UPS Shipping Outlet	20% OFF Laminating <small>Our service doesn't end when you've finished making copies. We also offer a full line of laminating services - perfect for your business proposals, presentations, or special projects. At Mail Boxes Etc., we know a copy is more than just a copy. So, our Centers are equipped with high quality, regularly maintained copy machines so your copies will be clean, crisp and clear.</small>
---	---

3c COPIES
Limit 500 per person
One Side, 20# White Bond,
8 1/2 x 11", Self Service

24 HOUR ACCESS
We realize your copy needs don't end when our Center closes for the night. Now, it's easy to get 24 hour access to our top quality copiers.

We accept and recycle your clean, loose packaging peanuts.

Martin Susec is Law Grad

Education, traditional family values and a strong work ethic are usually seen as the tools for success. **Martin Danko Susec** is proud to have them all. He is a Cleveland born first-generation Slovenian American who will be our new lawyer "advokat."

Martin graduated at the top of his class from the University of Akron School of Law, where he simultaneously earned Juris Doctor and Masters degree in Business Administration / Finance. All these in three years at the age of 26.5.

Martin will begin his legal career in September at the Ohio Attorney General's Office. However, bar exam results are not expected until November.

Martin's family values are based on Slovenian traditions. He is the son of Otto and Marija Susec of Geneva, Ohio. He also has two brothers well on their way toward their own successful careers.

Older brother Dr. Otto C. Susec Jr., is finishing his residency in Emergency medicine in North Carolina, while younger brother Tho-

mas M. Susec is in his second year of medical school at Wright State University.

In the past Martin has interned for the offices of Ohio Governor George Voinovich, former Lt. Governor Michael DeWine and Attor-

Martin Susec

ney General Betty Montgomery.

Family and friends will be hosting an outdoor party in celebration of Martin's law school graduation on Sunday, Aug. 4th in Geneva on his parents' farm.

Congratulations Martin and good luck!

The "thing" that makes Mexican Jumping Beans jump is the larvae of a moth, reacting to the warmth in the hand of someone holding the bean.

According to a relativity theory, if a spaceship accelerated to near the speed of light, a stationary observer off the ship might notice clocks on the ship would slow down and the ship would get smaller.

"Our Family Has Been Here to Serve You Since 1903"

— Serving Slovenian Families for 90 Years. —

Grdina-Faulhaber Funeral Home

17010 Lakeshore Blvd.
Cleveland, Ohio 44110
531-6300

For further information call Don Faulhaber—Funeral Director

Preplanned Funeral Arrangements Available

* Facilities Available Throughout Northeast Ohio *

St. Clair Pensioners News

I am happy to tell you that I continue to receive "Good News" about some of our members who have been ailing. Their progress is slow, nevertheless, there is noticeable improvement.

At our last meeting, we received reports that both Rose Poprik and Margaret Kaus are still receiving home therapy and continue to show improvement. Jeanne Booth who was hospitalized in mid-July is at home and doing fine.

Josephine Bradach has returned home and is healing well after her fall and hip surgery. She is still troubled with arthritis. Stanley Martincic, too, is home again. A change of doctors and medication have improved his condition considerably. Josephine Gorencic is back home after surgery at Mt. Sinai.

Victoria Wallace had surgery, spent a week convalescing at her daughter's home, is doing fine I am told, and is now back at home. And, I caught a glimpse of Bernie Sajovec recently, and it seems to me that she no longer has her arm taped up.

Frank Kern is in good hands at the Cleveland Clinic and he possibly will be returning home soon.

Gosh; it sure is good to pass on such "Good News." Hopefully the recovery process will continue for each one. Without a doubt your flow of cards of "well wishes" and your prayers

play an important and uplifting part in this healing process. So keep it up.

In my estimation, our weather this summer has been a joy. Mostly nice warm days and cool nights for sleeping. Had my son install my air conditioner, but have not had to use it yet this summer. Let us hope that we have such a day for the picnic of the Federation of Slovenian Senior Citizens. That is the official title. Otherwise it is known as Federation of Pensioners.

The picnic is held each year and normally at the SNPJ Picnic Grounds on Heath Road in Kirtland, Ohio. The date is **Wednesday, August 21**. The total package includes your admission to the grounds, and a delicious dinner prepared by Julia Zalar. The **TOTAL PRICE IS ONLY \$10.00**. Yes, I said only ten dollars. The dinner itself is worth the price. Without the dinner, your price of admission alone is \$3.00. There will also be music for the "Happy Feet."

It is important to remember that this picnic is open to all and not only to pensioners or to senior citizens. Everyone is welcome - all citizens - non-citizens - young or old or in between, so... bring your families and friends.

I must tell you at our July meeting we celebrated with cake in addition to our sandwich and coffee. The occasion was the **50th Wed-**

ding Anniversary of our president, **Edward Karnak** and his wife, **Frances** who is also our tour coordinator. It is not our normal custom to celebrate anniversaries in this manner, but because of their dedication and work for our Club, we treated them to this surprise. May God grant them many more years of happiness together.

This Sunday's *Plain Dealer* featured a review of the *Great Lakes Expo* which was held in Cleveland in 1936 and 1937. Some of you were not around then, but I can tell you that it was a **GREAT EVENT**. It was held at the foot of the lake front, covering 135 acres from Public Hall on St. Clair, down to the Stadium and east to 22nd Street. The Shoreway did not exist yet at that time. If you still have the Sunday, August 4th *Plain Dealer*, you can read some of the news about this great event.

Just by coincidence we will be having a showing of slides of the Great Lakes Expo at our coming meeting. It should be very interesting, and especially to those of us who had the privilege of being there at the time. It should bring back many fond memories. So do not miss this great showing. The date of our meeting is **Thursday, Aug. 21st** in the Kenik Room of the SNH. Meeting is scheduled to begin at 1 p.m. See you there.

A Reminder: If you haven't received your tickets for the picnic for Wednesday, August 21st, I will have them at the meeting. Last day will be Friday, August 16th.

--Stanley J. Frank

In Memory

Enclosed is a check for \$50.00 to pay my subscription renewal plus \$20.00 donation in memory of the **Sedey and Bundich** families of Eveleth, Minnesota.

Keep up the good work with the American Home. We enjoy reading every bit of it.

--Dorothy A. Dybzinski
Richmond Hts., Ohio

Thanks for Prayers

After two months we are home recuperating from our accident.

Stan and I would like to thank all our friends for their thoughtfulness, prayers, Masses, best wishes and concern during our confinement. Thanks and appreciation from **Stan Martincic and Josephine Bradach.**

rides will be available for children. A softball game between St. Mary's and our sister parish of Gesu from University Heights will be played at 3:30 p.m.

There will be music for dancing and listening provided by "Veseli Godci" (The Happy Musicians) beginning at 4 p.m. Food, bakery, liquid refreshments will be available throughout the day.

The picnic committee has also planned some surprise events that they promise will be utterly entertaining.

St. Mary's has much to celebrate and much for which to be grateful. Come and share in the spirit of our anniversary on Sunday, August 18th at Slovenska Pristava.

Hope to see you there.
--Fr. John Kumse

Slovenian School Teachers to Matriculate in Slovenia

Educational Program for Teachers

REPUBLIC OF SLOVENIA, Office of Honorary Consulate of Cleveland -- We are pleased to announce that teachers of Slovenian Saturday Schools from the U.S.A. and Canada were invited by Dr. Peter Vencelj, Minister for Slovenians Abroad, to attend the Educational Program in Slovenia. The program will be organized under the auspices of the government of the Republic of Slovenia, which also covers expenses.

The three week program will take place from August 24 to September 14.

The teachers will be taken on a tour of Slovenia for the first part of the program. The second part will

be in the form of courses at the Educational Center in Račoveljica. Seventeen teachers will participate.

The same program will be organized next year for teachers who were unable to attend this year.

The names of those who will attend from Cleveland, are: Angela Bolha, Marija Bugar, Ana Nemeč, Janez Nemeč, Marija Sedmak, Tončka Srsen; from Chicago: Mojca Magajne, Ivanka Markun; from Canada: Janez Horvat, Darinka Ferletic, Valerija Yorko, Victoria Andolsek, Stefan Kriznik, Olga Trpin, Majda Kroselj, Tatjana Kavos, and Franc Ogrinc.

We congratulate all the participants and wish them a successful and pleasant stay in Slovenia.

--Dr. Karl B. Bonutti,
Honorary Consul

ASK THE TRAVEL EXPERT

By Patricia Coll
Euclid Travel

Question: How can you prevent wrinkles in your clothes, when packing a suitcase?

Answer: Use dry cleaner bags. Simply leave the item inside the plastic dry cleaner bag and carefully place inside the suitcase making as few folds as possible. The plastic creates little air bubbles to keep your clothes almost wrinkle free. You can also leave them on the hanger, if you have room. When you get to your destination, you just have to open the suitcase and hang the items in the closet, no time wasted looking for a hanger.

Question: What is the best method for packing clothes for a child?

Answer: The best plan I have found is to pack a child's suitcase in layers. Put complete outfits together, including outerwear and underwear. That way a child doesn't have to root through the suitcase looking for the matching shirt, etc. This also works well for adults.

Question: How can I find out about the best family vacations?

Answer: Call Euclid Travel at 261-1050 and ask them about the vacations designed specially for families. They will be able to match your family's interest with available tours, etc.

Citrus trees were first cultivated in China more than 4,000 years ago.

St. Mary's plans for big picnic

On Sunday, August 18, the parishioners of St. Mary's Parish of Collinwood invite everyone to join in the fun and festivities of their annual picnic at Slovenska Pristava in Harpersfield, Ohio.

When was the last time you saw grass being cut with a scythe? Come and watch the contest and see who can cut grass the cleanest and the fastest. Are you still in the Olympic spirit? We will have organized games and events for people of all ages to test skill, strength and coordination.

The day will begin with Mass at 12 noon followed by a delicious chicken/roast beef dinner (\$10 for adults \$5 for children).

At 3 p.m. there will be a short parade from the entrance to Pristava down to the main building. Pony

Death Notices

FRANK J. VIDEMSEK

Frank J. Videmsek, 86, of Cleveland, formerly of Fairport, Ohio, passed away on Sunday, August 4th at Meridia Euclid Hospital.

Mr. Videmsek was born on October 14, 1909 in Ljubljana, Slovenia.

He was an electrician for 50 years with the New York Central Railroad, retiring in 1974.

He helped organize the Fairport Pensioners. He was a member of Waterloo Pensioners, 15 years as a Board member and 3 years as Financial Secretary; member of SNPJ No. 28, AMLA No. 45; and Ward 11 Democratic Club; and the Golden Age Center.

Mr. Videmsek is survived by wife, Juanita (nee Bradley); three sons: Raymond, Joseph, Thomas; daughter: Anita (Mrs. Richard) Makkos; grandfather of five; great-grandfather of three; and sister, Rose Sobolowski.

His brother Victor; and two sisters, Judy Palivoda

and Frances Devine preceded him in death.

Funeral was Wednesday, August 7 at 1:30 p.m. at St. Mary's church, Collinwood, with pastor, Rev. John Kumse, officiating. Burial in All Souls Cemetery in Chardon, Ohio.

Visitation was Tuesday, Aug. 6 at Zele Funeral Homes, Inc., 452 E. 152nd St., Cleveland.

JENNIE GRUDEN

Jennie Gruden (nee Femeč), 90, passed away at her home on Friday, August 2nd. She was born in Sela, Slovenia. She was a member of SNPJ No. 142.

Jennie was the widow of Joseph; the mother of Elsie (deceased), Jennie Jesek, David and Joseph; grandmother of Mary Louise Jesek, Mark and Todd Gruden; great-grandmother of Jade, Tayler, Matthew and Joy Gruden.

Visitation was at Zele Funeral Home on Monday, Aug. 5th. A Funeral Mass was said at St. Mary Church (Holmes Ave.) on Tuesday, Aug. 6th. Burial in All Souls Cemetery.

Donations in her memory to St. Mary Church or Hospice of the Western Reserve would be appreciated by the family.

FRANK KRIVEC

Frank Krivec, 83, a Euclid resident, died suddenly on Saturday, August 3rd in Meridia Euclid Hospital. He was born in Pennsylvania.

Frank was a member of Holmes Avenue Pensioners, and the Utopians.

Mr. Krivec was retired from Marquette Metals where he was employed as a machinist.

He was the husband of Josephine (nee Antonin); the father of Diane LaBarbera and Donald; grandfather of Kathryn LaBarbera, Nicholas LaBarbera and Nancy Berry; brother of Charles, Mary Strazisar, Frances Simoncic, and the following deceased: Fannie Svetina, Ann Madey and Ernest.

A Mass of Christian Burial was held at St. William church on Wednesday, Aug. 7th with burial in All Souls Cemetery. Zele Funeral Home was in charge of arrangements.

WALTER O'KONSKI

Walter O'Konski, 89, passed away in Wickliffe Country Place on Sunday, August 4th.

Walter was born in Cleveland. He was retired from Cleveland Electric Illuminating Co. where he was employed as an Electrical Engineer.

Walter was the husband of Frances (nee Valetich); the father of James and David; grandfather of five; great-grandfather of one; and brother of one sister and two brothers, all deceased.

Please join the family at Our Lady of Perpetual Help Church on Thursday, Aug. 8th at 9:30 a.m. for Mass. Burial in All Souls Cemetery.

ZeLe Funeral Home is in charge of arrangements.

FRANCES MAVKO

Frances Mavko (nee Petrovic), 91, passed away August 4 at the Slovene Home for the Aged.

She was the beloved wife of Valentine (deceased); mother of Anna Knaus (Frank) of Florida and Fran Marie of Massachusetts; grandmother of Robert Knaus, Karen Gruber, Dale Knaus, Kathy Sanders, and Diane Fasanelli; great-grandmother of eight; sister of Victor Petrovic and the following deceased: Mary Hocevar, Jennie Konecny, John Peters, Frank and Louis Petrovic.

She was a member of St. Mary's Altar and Rosary Society, Lodge 25 KSKJ, and Mary Magdelene lodge of St. Vitus.

Friends were received at the Grdina-Faulhaber Funeral Home, 17010 Lake Shore Blvd., Tuesday, Aug. 6. Funeral Mass at St. Mary Church, Holmes Ave., on Wednesday, Aug. 7. Interment All Souls Cemetery.

Good Memories

I am enclosing my check for extra copies of the "Happy 200th Birthday Cleveland" edition which was mailed to my sister in Toledo, Ohio.

Greatly appreciate this service and also to tell you how much I enjoyed reading that issue. It brought back my good and sad memories.

--Ms. Josephine Torma
Vermilion, Ohio

Coming Events:

Friday, Aug. 9

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130 St., Cleveland featuring Ken Zagar.

Sunday, Aug. 11

Slovenian Cultural Center, Lemont IL, 6th Annual Fund-Raising Picnic at St. Mary's Seminary grounds in Lemont.

Sunday, Aug. 11

Mass at 12 noon followed by Picnic and Lunch at Slovenska Pristava in Harpersfield, Ohio sponsored by the Belokranjski Klub. Music by Stan Mejac Orchestra.

Friday, Aug. 16

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130 St., Cleveland featuring Eddie Rodick.

Sunday, Aug. 18

St. Mary (Collinwood) Parish picnic at Slovenska Pristava. Noon Mass. Chicken/Roast Beef Dinner. Music by Veseli Godci band.

Wed., Aug. 21

Federation of American Slovenian Senior Citizens Picnic at SNPJ Farm on Heath Rd. Dinner 1 p.m. by Julie Zalar; dancing at 3 by the Rhythmaires. Admission \$10. Tickets from members or call Ralph 731-9569.

Sunday, Aug. 25

Collinwood Slovenian Home "Music Fest" beginning at 5 p.m. with various orchestras including Northern Ohio Players; the Joe Samsa Orchestra; Button Box Buddies; and Frank Moravcik Orchestra; and the Johnny Vadnal Orchestra.

Wednesday, Aug. 21

Federation of Senior Citizens annual picnic at SNPJ Picnic Grounds, Heath Rd.

Sunday, Sept. 1

St. Jude Parish, 590 Poplar St., Elyria, Ohio, Festival and Chicken Bar-B-Q from 12 noon until 9 p.m.

Sunday, Sept. 8

St. Vitus Altar Society Annual Dinner 11:30 to 1 p.m. in St. Vitus Auditorium.

Saturday, Sept. 14

Fantje na Vasi concert, St. Clair Slovenian National Home, 7:00 p.m.

Saturday, Sept. 28

Church of St. Cyril, 62 St. Marks Place, New York celebrates 80th anniversary with 12 noon Mass celebrated by Slovenian bishop Msgr. Metod Pirih. From 3 to 8 p.m., anniversary dinner at Grand Hyatt New York, Park Ave. at Grand Central.

Sunday, Oct. 13

Slovenian American National Art Guild Art & Crafts Show at Gateway Manor, E. 200 St., Euclid from 1-5 p.m.

Sunday, Oct. 27

St. Vitus Alumni Hall of Fame Honoree Day. Mass at 12 noon; dinner in auditorium.

Saturday, Nov. 2

Glasbena Matica Concert, Slovenian National Home, St. Clair Ave.

Saturday, Nov. 9

Belokranjski Club's Martinovanje.

Saturday, Nov. 9

Jadran Fall Concert Dinner Dance, Slovenian Workmen's Home. Dinner 5-6:30 p.m.; Program 7 p.m.; Dancing following. Tickets call 481-3187.

Sunday, Nov. 10

St. Mary's Church (Collinwood) celebrates 90th anniversary with banquet.

Sunday, Nov. 17

Fall concert of Slovenian Junior Chorus, 3 p.m.; at Slovenian Society Home, Euclid, Ohio.

Thursday, Nov. 28

Annual Thanksgiving Polka Show sponsored by the Tony Petkovsek Radio programs with 20 bands at the Marriott Society Center Hotel, downtown Cleveland.

Sat., Nov. 30

9th Annual Hall of Fame Awards Show and Induction Ceremony at Euclid Shore Cultural Center.

432-1114

Ann's Dressmaking and Alterations

Tues.-Sat.: 11 a.m. - 6 p.m.
(Same Day Service)
Weddings, Special Occas'ns
6027 St. Clair Ave., Cleve.

In Loving Memory Of Our Beloved Sister and Aunt

Jane A. Royce

Died Aug. 13, 1994.

A million times we've needed you,
A million times we cried,
If love alone could have saved you,

You never would have died.
In life we loved you dearly,
In death we love you still,
No one else can ever fill.

It broke our hearts to lose you,
But you did not go alone,
For part of us went with you
The day God took you home.

Sadly missed by:
Sisters: Alyce Royce
Victoria Svete
Nieces: Barbara Cunningham
Susan Malloch

Golub Funeral Homes

4703 Superior Ave. - 17010 Lake Shore Blvd.,
391-0357

"Service To Render A More Perfect Tribute"

Crobaugh Funeral Home

22595 LAKE SHORE BLVD.
EUCLID, OHIO

Telephone 731-4259

Gregory M. Danaher
Embalmer & Funeral Director

CARST-NAGY Memorials

15425 Waterloo Rd.
481-2237

"Serving the
Slovenian Community."

DID YOU KNOW
 Slověnia... JOSEPH ZELLE

At the Olympics in Atlanta, Slověnia's Lénka Kéjžar took 19th place in the 200-meter mixed swimming event. Her time was 2:18:39. This time was the best performance for Slověnian women in the Olympics.

Alénka Kéjžar

Slověnac Foto

Another Slověnian swimmer in the Olympics thus far was Juré Bučar. Also Péter Mankoč placed 36th among 58 swimmers in the 100-meter course. His time was 55.59

Other Slověnian competitors in the Atlanta Olympics this summer include Vésma Dékléva, who was 21st in regatta sailing. In kayak and canoeing five men were scheduled: Andraž Véhoval, Fédja Marušič, Jérnej Hočévar, and Grégor Térdič. Robért Pintarič is scheduled for the cycle events. The quartet Milan Janša, Dénis Zvéglj, Jani Kléméničič, and Sadik Mujkič, as well as Skiffist Iztok Čop will be in contests on Lake Lanier. Raymond Débévéc is the hopeful in the shooting contest. Débévéc has been an outstanding shooter in all Slověnian events back home. Grégor Cankar will be high-jumping and Héléna Javornik specializes in marathons.

Reporters and editors of *Slověnac* have been doing an excellent job covering the Olympic Games in Atlanta. Fine work, for Slověnia, ladies and gentlemen!

A group of Slověnian Boy Scouts have been touring Slověnia with other Canadian scouts. Recently the group visited Archbishop and Metropolit of Ljubljana, Dr. Alojz Šuštar.

Blaž Potočnik, vice-director of the Saturday Slověnian school in Toronto urges closer ties between Canadian Slověnians and the mother country, Slověnia.

Iléx Press has published the third, fourth, and sixth books of Ivan Korošéc. Most of his writings are concerned with the recent political situation from which he had to flee. *Zakasnéli galébi* is a collection of his poems. *Béli*

spomini (White Memories) contain sketches from the post-war era. After 10 years in exile, since the independence, he has returned to his native country. Another book of his released by Družina was titled *Z dolgé césté tujiné* (From the Long Road Abroad). Družina also brought out Miha Žužék's *Srédi vséga* (In the Midst of Everything).

Did you know that a *jégulja* was an eel? Neither did I. So now you know!

St. Lawrence celebrates 95th Year

On Sunday, Aug. 11th at the 10 a.m. Mass, on the solemnity of the parish patron, St. Lawrence (deacon and martyr), a Mass celebrating the parish's 95th anniversary will be held.

Come and join Bishop A. Edward Pevéc in celebration of the Mass of Thanksgiving.

It was 95 years ago when Fr. Kerze arrived at St. Vitus Parish in Cleveland. He was almost immediately approached by the Newburgh Slověnians to organize the 2nd Slověnian parish in Newburgh.

On December 11, 1901 in the basement chapel at Holy Name Church a plan was set up to organize the wonderful new parish, St. Lawrence which God has blessed for the past 95 years.

It is located at 3547 E. 80th St., Cleveland. Rev. Anthony Rebol is pastor; Rev. Frank Godic is in Residence.

Collinwood Music

Homecoming

On Sunday, August 25, the Collinwood Slověnian Home has planned a "Music Fest."

Starting at 5 p.m., and continuing until 10 p.m., various orchestras will be performing for your listening and dancing pleasure. Among these will be the Northern Ohio Players, a button box group; the Joe Samsa Orchestra; Button Box Buddies; and the Frank Moravcik Orchestra; and the Johnny Vadnal Orchestra.

This year we will be honoring as our Musician of the Year, Vic Gribbons, of the Johnny Vadnal Orchestra.

Refreshments, roast beef and sausage sandwiches will be available.

We are looking forward to seeing all our old neighbors and friends of the Collinwood Slověnian Home again.

Admission is free and all are welcome.

--Board of Directors

Slovenian torch bearer Mirko Lebar (front) pictured at the SNPJ Farm on June 9 with the Joe Grkman Orchestra (left), Tony Petkovsek (second from right) and National President Joseph C. Evanish (far right).

Spirit saves Slovenian

CLEVELAND — On June 9, the city welcomed the Slovenian bearer of the Olympic Torch, Mirko Lebar, selected by the Slovenian Olympic Committee based on votes received from Slovenian athletes.

In a biography provided by the Slovenian Consulate, it said Mirko Lebar was growing up as an average young man training as a professional gymnast until he lost both legs in an undescribed accident.

For some time, Mirko used crutches and splints, but eventually he realized they hurt him. He discarded them and decided to walk without any devices — right on the ground — with only his hands and the wheelchair.

Mirko always loved mountain climbing and found he could continue with the help of friends who took him on easy climbing tours and later graduated to more complex climbs. He was dead tired and a little nervous, but he refused to let the mountains get the best of him.

His first major adventure was to climb the tallest mountain in the Slovenian Alps, Mount Triglav. Later he tackled Mount Ostrica and then the ultimate — Mount Blanc, the

tallest mountain in Europe at 4,400 meters. He wanted to conquer the mountain and reach the top with his hands. By the end of the climb he was biting the rocks and inhaling the dust, but reached the top in the name of all those without legs.

"He did not let depression overpower him," the biography said. "He fought and has demonstrated to all that with strong willpower and hard work, you can conquer everything, even without legs."

His wife and daughter are his happiness, and he anxiously shares his experiences of each and every climb with them.

Mirko's name was placed on the list of prospective Olympic Torch bearers by high school student Urška Loriger. She is also an athlete — a tennis player and a lover of mountains. Urška and Mirko both had their trip paid for by the Coca-Cola company, sponsor of the Olympic Torch run.

The torch arrived from Detroit by ore boat at the Port Authority. Following the passing of the torch, Mirko and other guests were honored at the SNPJ Farm in Kirtland during the V Boj Lodge 53 picnic.

BROCCOLI WITH SAUSAGE AND GRAPES

1-1/2 pounds broccoli or other greens, washed and trimmed

1 pound fresh, sweet, garlicky Slovenian sausage

2 cloves garlic, peeled and slivered

1/2 pound seedless grapes

Salt and freshly ground pepper

Parboil the broccoli for about 3 minutes, until it is bright green and beginning to become tender. Drain and plunge it into ice water for a few minutes.

Cook the sausage over medium heat in a skillet, pricking it with a fork or thin-bladed knife a few times and turning from time to time, until it is nicely browned.

Remove the sausage from the skillet, and cut it into bite-size pieces. Return it to the skillet, over medium heat; cook, turning occasionally, until all sides of the sausage are nicely browned, about 5 more minutes.

Squeeze excess liquid from the broccoli rape and chop it coarsely. Add it to the skillet along with the garlic, and cook, stirring occasionally, for 3 or 4 minutes.

Add the grapes and heat through. Sprinkle liberally with pepper, and add salt if necessary. Serve immediately.

Makes 8 appetizer-size or 4 main-course servings.

In Memory
 The Sterk Family of Parma, Ohio donated \$10.00 to the American Home newspaper in memory of their parents, Peter and Ann Sterk.

Today, to "Give one the cold shoulder" is a figurative expression, meaning to slight a person with a snub. During the Middle Ages in Europe, however, "To give the cold shoulder" was a literal term that meant serving a guest who overstayed his welcome a platter of cooked but cold beef shoulder.

ED PIKE "AS IS" SALE

'81 Cougar 4 DOOR \$395

'86 Escort 2 DOOR \$595

'87 Lynx 2 DOOR \$595

'88 Ford Festiva \$885

'86 Cougar XR7 \$895

'88 Mercury Tracer \$985

'86 Celebrity 4 DOOR \$995

'88 Tempo \$1095

'86 Ranger Super Cab \$1195

'82 Cadillac Fleetwood \$1295

'88 Taurus \$1295

'87 Aerostar \$1885

'88 Ford Crown Victoria \$1995

'88 Grand Marquis 4 DOOR \$1995

'89 Mercury Tracer \$4990

ALL CARS REQUIRE WORK OF SOME KIND. NO WARRANTY OF ANY TYPE. ALL SALES ARE FINAL.

ED PIKE
 Open Mon. & Thurs. till 9 pm
 Tues., Wed., Fri & Sat. till 6 pm
 9647 Mentor Ave.
 Mentor
 942-3191 • 357-7533

VESTI IZ SLOVENIJE

Slovenija izdala za 325 milijonov dolarjev evroobveznic, od njih več kot tretjino prodanih v ZDA

S formalnim datumom izdaje 6. avgusta, je Slovenija 22. julija pričela izdajati evroobveznice v skupni vrednosti 325 milijonov dolarjev. Do prodaje je prišlo potem, ko je Slovenija prejela ugodne ocene o kreditni sposobnosti in po ureditvi razmerij z mednarodnimi finančnimi organizacijami. Pri prodaji obveznic je pomagala ameriška investicijska banka J.P. Morgan, katere predsednik Ernest Stern se je srečal s premierom dr. Janezom Drnovškom konec julija. (foto)

Izdaja teh evroobveznic velja za najuspešnejšo doslej med izdajatelji v srednji Evropi. Slovenske obveznice so kupili predvsem dolgoročni investitorji, kot so zavarovalnice, pokojninski in razni drugi skladi. V Evropo so jih prodali 42 odstotkov, v ZDA 37 odstotkov, v Azijo in na Srednji vzhod pa 21 odstotkov. Slovenska zadolžitev preko teh obveznic — datum izdaje je kot omenjeno 6. avgusta 1996, v izplačilo pa zapadejo 6. avgusta 2001 — je namenjena od-

plačilu letos zapadlih posojil. Predsednik banke J.P. Morgan Ernest Stern je dejal, da je njegova banka, kot poroča *Slovenec* 1. avgusta, »zainteresirana za dolgoročno sodelovanje s Slovenijo, in sicer upa, da bodo pomagali pri privatizaciji javnih podjetij in pri novem zadolževanju slovenske vlade«. S to zadolžitvijo ne po prišlo do povečevanja netodolga države, ker pač krije odplačilo letos zapadlih dolgov oz. posojil.

dolg države znaša 2 milijardi 975 milijonov ameriških dolarjev, medtem ko ima Slovenija sedaj 3 milijarde 356 tisoč ameriških dolarjev deviznih rezerv.

Sledi še nekaj drugih podatkov iz Biltena Banke Slovenije za meseca junij in julij letos. Tako površina države znaša 20.253 kvadratnih kilometrov; država ima milijon 983 tisoč 640 prebivalcev; gostota naseljenosti znaša 97,9 prebivalca na kvadratni km; glavno mesto Ljubljana pa 264 tisoč in 203 prebivalcev. Zanimivo, da podatki o prebivalstvu Slovenije že nekaj let sukajo okrog 2 milijona, te meje pa ne in ne presegajo.

Novi važni podatki o Sloveniji

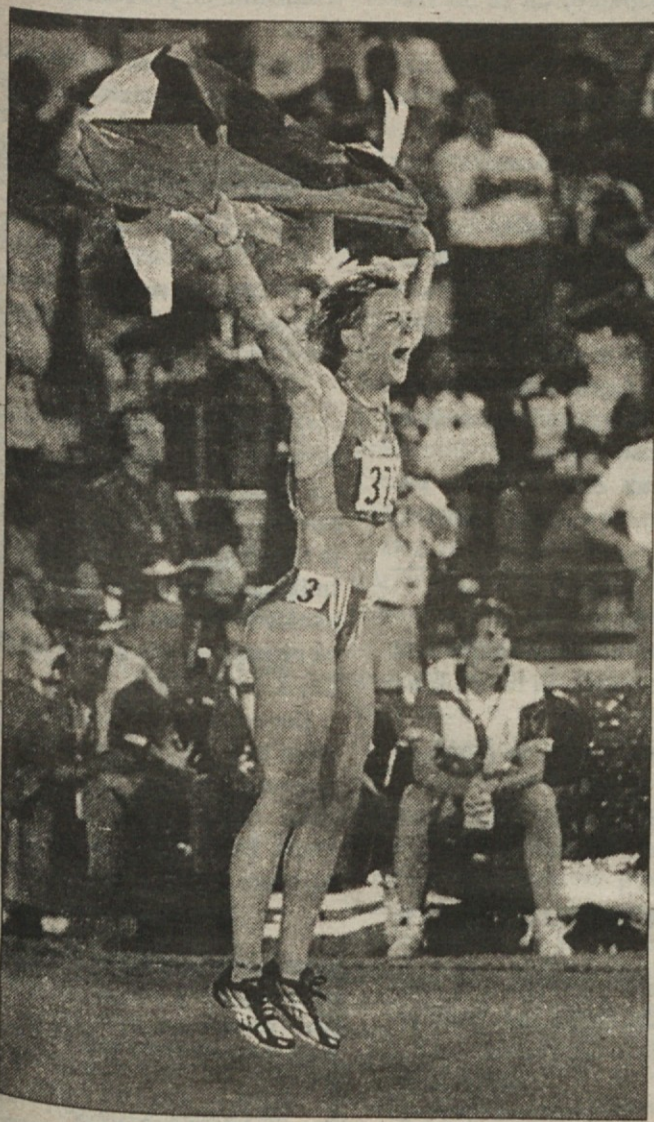
Banka Slovenije v svojem Biltenu objavlja razne podatke o stanju in gibanjih v državi. V zadnji številki, ki je izšla za meseca junij in julij, na primer navaja, da bruto domači proizvod (nova vrednost, ustvarjena z delom na raznih področjih) na enega prebivalca Slovenije znaša sedaj 9.352 ameriških dolarjev. Največji delež zanj, namreč 61,5 odstotka, prispevajo storitve, na drugem mestu pa je industrija, kjer ustvarijo 33,7% bruto domačega proizvoda. Po podatkih osrednje državne banke stopnja inflacije v Sloveniji znaša zdaj 10,5 odstotka. Zunanji

Slovenski športniki dosegli olimpijskih igrarh dve srebrni kolajni in več visokih plasiranj

Slovenska olimpijska ekipa se je vrnila domov iz Atlante s kar dobrimi rezultati. Srebrno kolajno sta dosegla kajakaš Andraž Vehovar, v teku na 100 m z ovirami pa Brigita Bukovec, ki jo je videti na sliki. 26-letna Bukovecova je s svojim rezultatom 12,59 sekunde za stotinko sekunde zaostala za zlato medaljo, je pa izboljšala svoj osebni in tudi slovenski državni rekord.

»Žal mi je, da v cilju ni uspelo, da bi dosegla še več. Presrečna sem. Sploh še ne vem, kako bi opisala svoje občutke. Neverjetno, a resnično,« je dejala. »Bila sem tako utrujena in presrečna, da niti tekme nisem mogla podživljati. Saj še časa, ki sem ga dosegla, ne vem,« je rekla kmalu po teku.

Poleg že objavljenih izidov, je vredno omeniti Britto Bilač, ki ji je uspelo uvrstiti se v finalu za skok v višino. Na končnem tekmovanju oz. finalu je zasedla 6. mesto. Na olimpijskih igrarh doslej so slovenski športniki vsega skupaj 23 kolajni. Seznam bo objavljen prihodnjič.

Iz Clevelanda in okolice

Belokranjci vabijo—

To nedeljo vas vabi Belokranjski klub na svoj letni piknik. Piknik bo na Slovenski pristavi, pričel se bo s sv. mašo ob 12h, sledilo bo kosilo, za ples in zabavo bo igral Stan Mejač orkester. Pridite! (Dopis na str. 10).

Romarjem v Lemont—

Odhod avtobusa bo točno ob 6.30 zjutraj, 10. avg., od parkališča pri Sv. Kristini, ob 7h bo avtobus pobral romarje na St. Clair Ave. nasproti Baragovega doma. Bodite točni!

Krofi—

Oltarno društvo fare sv. Vida ima prodajo krofov to soboto zjutraj od 8h dalje, v društveni sobi. Pridite!

Žalostna novica—

Sporočeno nam je bilo, da je pred kratkim v Lakelandu, Florida, umrl 82 let stari inž. Jože Padar. Zaposlen je bil skoraj 30 let pri Agrico Co. kot glavni kemični in agromski inženir. R.I.P.

Novi grobovi

Frank J. Videmsek

Dne 4. avgusta je v Meridia Euclid bolnišnici umrl 86 let stari Frank J. Videmsek, rojen 14. oktobra 1909 v Sloveniji, zadnjih 38 let živeč v Clevelandu, pred tem v Fairportu, O., mož Juanite, roj. Bradley, oče Raymonda, Josepha, Thomasa in Anite Makkos, 5-krat stari oče, 3-krat prastari oče, brat Rose Sobolowski ter že pok. Victorja, Judy Palivoda in Frances Devine, zaposlen kot električar 50 let pri New York Central železnici, do svoje upokojitve l. 1974, ustanovni član Kluba upokojencev v Fairportu, član Kluba upokojencev na Waterloo Rd. in služil 3 leta kot klubov finančni tajnik, član ADZ št. 45 in SNPJ št. 28. Pogreb je bil 7. avgusta v oskrbi Želetovega zavoda, pogrebne obrede je v pogrebem zavodu opravil č.g. John Kumše, s pokopom na Vernih duš pokopališču.

Jennie Gruden

Dne 2. avgusta je na svojem domu umrla 90 let stara Jennie Gruden, rojena Femec v vasi Sela, Slovenija, vdova po Josephu, mati Elsie (že pok.), Jennie Jesek, Davida in Josepha, 3-krat stara mati, 4-krat prastara mati, članica SNPJ št. 142. Pogreb je bil 6. avgusta v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete in pokopom na Vernih duš pokopališču. Družina priporoča darove v pokojničin spomin župniji Marije Vnebovzete ali Hospice of the Western Reserve.

(dalje na str. 16)

Folklorna skupina Kres vabi—

Vsi, ki bi radi sodelovali kot člani plesne skupine Kres oziroma tej organizaciji kakorkoli pomagali, so vabljeni na sestanek, ki bo v nedeljo, 25. avgusta, zvečer ob 6h, pri župniji Marije Vnebovzete. Kres išče plesalce in plesalke, ki so stari najmanj 14 let, tako tiste, ki so prej plesali pri skupini kot tiste, ki bodo to prvič. Kres potrebuje vašo pomoč, da se bo mogla ta slovenska tradicija še nadaljevati s svojim poslanstvom. Starše in stare starše pozivajo, naj svoje otroke oz. vnuke obvestijo o tem sestanku. Za več informacij se lahko obrnete na Mojco Gabrič (261-7115) ali pa Mary Krajncič (946-3582).

Župnijski piknik—

Župnija Marija Vnebovzeta vas lepo vabi na svoj letni piknik, ki bo v nedeljo, 18. avgusta, na Slovenski pristavi. Ob 12h bo sv. maša, med 1. in 3. pop. bo na voljo kosilo, ob 3h bo parada, ob 3.30 »olimpijske igre« za otroke, od 4. do 8. zv. bodo igrali za ples in zabavo Veseli godci. Ves popoldan in večer vam bosta na razpolago tako kuhinja kot točilnica. Odločite se in pridite!

Zahvaljuje se—

Ga. Dragica (Karoline) Kodrin se prav lepo zahvaljuje vsem prijateljem in znancem za njih molitve, obiske, voščila in darila v času, ko je bila v bolnici. Vsem Bog poplačaj! Sedaj okrevava doma.

Žalostno sporočilo—

Dobili smo žalostno sporočilo, da je v Tacnu pod Šmarno Goro 26. julija zaradi težke nesreče umrla Cecilija Ježek. Pokojna je sestra Pavleta, Jožeta in že pok. Janeza Koširja. Sv. maša bo darovana za njo pri Sv. Vidu v četrtek, 15. avgusta, ob 7. uri zvečer.

Bralcem—

Slovenski del AD za 22. avgust bo zaradi obiska urednika v Washingtonu, D.C., zaključen že v sredo popoldne, 21. avg. Gradivo za to številko mora biti dostavljeno najkasneje do torka zvečer, 20. avg.

Upokojenski piknik—

V sredo, 21. avgusta, bo na farmi SNPJ letni piknik Federacije slov. upokojenskih klubov. Kosilo ob 1h pop., godba bo igrala od 3h dalje. Kosilo stane \$10, za nakaznice oz. več informacij, pokličite Ralpa na 731-9569.

Slov. dom v Collinwoodu—

Slovenski dom na Holmes Ave. v Collinwoodu vabi na svoj letni »musicfest«, ki bo v nedeljo, 25. avgusta, med 5. in 10. zvečer. Igralo bo več godb. Vstopnine ne bo in ste vsi vabljeni.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1627
Telephone: 216/431-0628 — Fax: 216/361-4088

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države in Kanada:
\$30 na leto za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)
Dežele izven ZDA in Kanade: \$40 na leto (v ZD valuti)
Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:
U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency
Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent foreign currency
\$160 per year airmail to Slovenia

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio
POSTMASTER: Send address change to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1627

Published every Thursday morning

No. 32 Thursday, August 8, 1996

O nedavnih dogajanjih pri časniku Slovenec

Vam, naši bralci!

(Ur. AD: Po stavki, ki je trajala dva tedna, je časnik Slovenec 24. julija zopet pričel redno izhajati. V prvi številki po stavki sta bili na uvodnem mestu dve izjavi, ki ju posredujemo v celoti.)

Pred štirinajstimi dnevi so zaposleni pri časniku Slovenec napovedali stavko in jo teden pozneje tudi izvedli. S tem so izrazili zadrege, ki so že dalj časa oteževale redno delo in normalno izhajanje časnika, zato so se za stavko odločili brez obotavljanja, prepričani, da ji njihov skrajni položaj mogoče rešiti le s skrajnimi ukrepi.

Nastali položaj zaposlenih ter spor med zaposlenimi in vodstvom časnika Slovenec je prav gotovo zelo prizadel obe strani, ki pa sta vsaka s svojega gledišča presojali položaj in ga tudi vsaka po svojih močeh in sposobnosti skušali rešiti. Koliko in kako je ta prizadel vsako stran, je nemogoče ubesediti tako, da bi bilo pravično do obeh oziroma sprejemljivo za obe strani. Lastne težave in nepopoln vpogled v težave sobesednika nujno narekujejo ostrino poglavlja, kar pa seveda pripelje tudi do nezaželenih nesporazumov.

V času dogovaranja so bili poleg obeh strani prizadeti še posebej bralci, ki so časnik Slovenec, kljub vsem pomanjkljivostim, ki ga zaznamujejo mogoče že od (novega) začetka, vseeno redno prebirali, ocenjevali, hvalili ali grajali, podpirali... Njim naj bo namenjeno to naše opravičilo.

Vsi, ki smo pristopili k načrtu vnovičnega izhajanja nekdanjega časnika Slovenec, smo si želili oblikovati dnevnik, ki ne bi bil samo drugačen, temveč predvsem boljši od drugih časnikov. Nismo pričakovali, da bo pot lahka in da se bomo hitro približevali cilju, vseeno pa smo bili marsikdaj presenečeni nad ovirami, ki jih nismo predvideli in vedno niso bile potrebne.

Ena izmed takih težav so bili tudi zadnji dogodki, ki so prvič v petih letih pripeljali do pretrganja izhajanja, s čimer smo nehote prizadeli vas, naše bralce. Uspelo nam je sporazumno premagati ovire in z novim zagonom vztrajati na naši poti. Hvaležni smo vam, da zaradi teh neveščnosti niste zgubili svojega zaupanja do nas in našega dela. Odločeni smo, da v prihodnje do podobnih zapletov ne bo prišlo, in verjamemo, da bomo tudi z vašo pomočjo dosegli postavljeni cilj.

Predsednik stavkovnega odbora **Pavel Fajdiga**
Sanacijski upravitelj **Simon Zdolšek**

SLOVENEK znova med Slovenci

Zgodilo se je, da nekaj časa niste dobili Slovenca. Obstal je, pisa, vsa pisala, tiskarski stroji so umolknil.

Smo v času demokracije, tržnega reda, ki po svoje vztrajno meri in odmerja. Dober teden smo bili boj, zdaj se je volja povrnila, črnilo bo spet puščalo svoje sledi in Slovenec bo vnovič med Slovenci in drugimi državljani.

Kdo bi si mislil, da bo ta »mrk« lahko razvnel zanimanje... Torej je Slovenec le potreben, seveda kdo bi ga zamenjal, del demokracije; sončno in senčno stran. Kdo bi pogledal v bistvo naših dogodkov in prinašal vse tisto, kar zgodovina vneta zakri-

Izobraževalni program za učitelje slovenskih sobotnih šol

CLEVELAND, O. — Z veseljem sporočamo, da je dr. Peter Venclj, državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu, pod pokroviteljstvom slovenske vlade, povabil učitelje slovenskih (sobotnih) šol v ZDA in Kanadi na tritedenski študijski program, ki bo potekal od 24. avgusta do 14. septembra. Stroške krije slovenska vlada. Prvi del programa vključuje študijsko ekskurzijo po Sloveniji od Štajerske in Dolenjske do Gorenjske in Primorske. Drugi del programa, ki ga pripravlja Ministrstvo za šolstvo in šport, je posvečen strokovnim seminarjem v izobraževalnem centru Radovljica. Vseh udeležencev je 17. Enak program se bo ponovil drugo leto za učitelje, ki se ne bodo udeležili letošnjega.

Imena udeležencev so:

1. — Angela Bolha, Cleveland, Ohio
2. — Marija Burgar, Cleveland, Ohio
3. — Ana Nemec, Cleveland, Ohio
4. — Janez Nemec, Cleveland, Ohio
5. — Marija Sedmak, Cleveland, Ohio
6. — Tončka Sršen, Cleveland, Ohio
7. — Mojca Magajne, Chicago, Illinois
8. — Ivanka Markun, Chicago, Illinois
9. — Janez Horvat, Hamilton, Ontario
10. — Darinka Ferletič, Hamilton, Ontario
11. — Valerija Yorke, Hamilton, Ontario
12. — Victoria Andolšek, Hamilton, Ontario
13. — Štefan Križnik, Hamilton, Ontario
14. — Olga Trpin, Edmonton, Alberta
15. — Majda Krošelj, Mississauga, Ontario
16. — Tatjana Kavovš, Ingelwood, Ontario
17. — Franc Ogrinc, Vancouver, British Columbia

Vsem udeležencem čestitamo in jim želimo uspešno in prijetno bivanje v Sloveniji!

Dr. Karl B. Bonutti

Častni konzul R Slovenije v Clevelandu

P. Vendelin Špendov

Lemontski odmevi

Veliki Šmaren — praznik Vnebovzetja Marije Device, 15. avgusta, je glavni Marijin praznik meseca. Teden kasneje, 22. avgusta, obhajamo praznik Marije Kraljice. Dnevi med Velikim in Malim Šmarom, 8. septembra, so »šmarne maše«, ki naj bi se jih vsaj eden od vsake družine udeleževal.

Avgust - veliki srpan, je navadno najbolj vroč mesec leta, višek počitniške dobe. Pa se proti koncu avgusta že odpro šolska vrata. Vsem, ki vstopajo, želimo lepe uspehe.

Zadnje nedeljo v avgustu (25. avg.) bo zadnje romanje v sezoni in Medeni piknik. Zopet se priporočamo za pomoč, in za pecivo, saj je znano, da se tedaj v Lemontu dobi veliko najboljšega slovenskega peciva. Pa tudi medu. Letos bomo pogrešali čebelarja Janeza Remsa, ki ga je po daljši in težki bolezni Bog poklical k sebi. Vsako leto je medeni piknik oskrbel z medom, pa tudi v samostanu nam ga ni zmanjkalo. Pred smrtjo je poskrbel, da smo dobili naslednika in bo

za medeni piknik zopet dovolj medu na razpolago. Za Medeni piknik se še posebej priporočamo za nabavo srečk za nagradno žrebanje, saj je to edina nabirka v letu za samostan in vzdrževanje. Že vnaprej Bog plačaj za pomoč in udeležbo.

Letos je bila hladna in deževna pomlad. Kar naprej je deževalo, vse je bilo razmočeno. Odpasti je morala procesija na Telovo. Zato je bila sv. maša in posebna pobožnost v čast Rešnjemu Telesu in Krvi v cerkvi. Upamo, da se bo vreme ustalilo in bo mogoče imeti romarske maše pri Groti, kakor navadno, pa tudi piknike ob nedeljskih popoldnevih.

Kakor že omenjeno, se bodo člani in članice Slomškovega krožka iz Clevelanda letos pridružili članicam Oltarnih društev 10. in 11. avgusta. Članice Oltarnih društev namreč tožijo, da jih je vedno manj, za mnoge je pa taka pot že prenaporna. Zato je zelo primerno, da so se združili.

Lep dar cerkvi Marije Pomagaj so štirje mašni plašči, ki

va, ko »burja« zadnjih let obrača njene liste.

Kdo? Tu je spet Slovenec, z novo voljo, tako so vsi zagotovili in mnogi, ki so pripravljeni veliko dobrega napraviti in biti bralcem ob strani.

Pred nami je še poletje, upamo, da dovolj toplo, da si ohladimo misli v slanih in sladkih vodah.

Prihaja jesen, obdarovana in polna pričakovanj, ki bo v zadnjem delu z vrsto obljub prinesla v to deželo resnico. Ta resnica pa mora narediti vesel obraz, poln upanja.

Slovenec bo gotovo dal svoj prispevek. Zdaj si je odpočil in prihaja sveži zrak, volja, delovni polet.

Želim, da vi, spoštovani bralci, tudi prek pisnih mnenj, obogatite vsebino, novinarji in vsi zaposleni v družbi pa vam bodo vrnila zaupanje, še več, časnik boste imeli rajši in čedalje več vas bo.

Isidor Rejc,
predsednik upravnega odbora družbe SLOVENEK, d.o.o.

Belokranjci vabijo...

CLEVELAND, O. - Sedaj, ko je čas dopustov in piknikov, tu v Clevelandu zelo radi odhajamo na priljubljeno Slovensko pristavo, kjer imamo lep prostor za oddih in zabavo. Vsak si lahko poišče to, kar želi: kramljanje v senci s prijatelji, balinanje, plavanje v bazenu, ali pa plesišče.

No, vse to bomo imeli, ko vas vljudno vabimo prav to nedeljo, 11. avgusta, na naš letni Belokranjski piknik na SP. Piknik se prične s sv. mašo ob 12h, daroval ga bo naš član, č.g. Viktor Tomc, za vse pokojne člane. Že precej jih je, ki jih je Bog poklical k sebi v večnost.

Po maši bo servirano kosilo, ki ga bo pripravila odlična kuharica Julka Zalar in njene pomočnice. Za ples in zabavo bo poskrbel Stane Mejač s svojimi fanti.

Torej nasvidenje to nedeljo na Pristavi. Vabijo Vas veseli Belokranjci! **M.H.**

jih je v spomin na svojo pokojno mamo daroval James Sefcik iz Joliet. Obeh se bomo spominjali v molitvi. Bog plačaj!

Zunanja okna (storm windows) na samostanu že marsikje niso več odgovarjala namenu. Viktor Lavriša in Slavko Vukšinič sta vstavila nekaj novih.

Ograjo ob stopnicah v cerkev je skozi desetletja načelara. Kazi Krampač in Martin Hozjan sta vse lepo uredila in dodala, kar je bilo treba, Tone Žižek pa je prinesel barvo in jo pobarval.

Gredico okoli kipa sv. Frančiška oskrbujeta Fani in Ed Fritz. Betonski robnik, ki je razpadal, sta s pomočjo zavzetih rojakov obnovila.

Jože Arko nam je v teh mesecih veliko pomagal s svojim tehničnim in praktičnim znanjem.

Vsi vemo, kako hitro se okna umažejo, zlasti ob nalivih in od prahu. Že nekaj let Minka Grasic iz Chicaga očisti okna Romarskega doma. Tudi letos jih je. Bog plačaj!

To je seveda samo nekaj dobrotnikov in se jim iskreno zahvaljujemo. Več v prihodnjih številkah.

90. obletnica

Omenili smo že, da je med slovenskimi naselbinami, ki letos obhajajo visoko obletnico obstoja, tudi slovenska župnija Sv. Trojice v Indianapolisu, Indiana. Glavna slovesnost 90-letnice je bila na godovni dan, na praznik Sv. Trojice, v nedeljo, 2. junija 1996.

Ker so slovenski frančiškani skozi leta veliko pripomogli k razcvetu župnije, je pripravljali odbor, pod vodstvom Paula Barbaricha, za to priložnost zaprosil za navzočnost ene-

(dalje na str. 11)

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE
OHIO. — AID FOR AGED
PRESCRIPTIONS

Izšla knjiga »Poslednji let — The Final Flight« Posadka pri Sv. Trojici strmoglavljeneja Liberatorja B-24H je svoj poslednji let vendarle preživela

WILLOWICK, O. - Od kod zamisel za knjigo o strmoglavljenju Liberatorja B-24 H, št. 41-29407, enega izmed mnogih zavezniških bombnikov, ki se v drugi svetovni vojni z bombnih poletov niso vrnili v svoje letalske baze?

Večjo pozornost so spodbudila različna poročila o usodi posadke tega letala. Domačini so govorili o različnem številu letalcev, ki naj bi se ponesrečili in zgoreli v razbitinah letala; nekateri so pa celo zatrjevali, da so vsi preživeli. Še bolj je to da so vsi preživeli. Še bolj je to da so vsi preživeli. Še bolj je to da so vsi preživeli.

Ob srečanju s Krulčevo družino iz Clevelanda leta 1993, je Stane Stražar, takratni urednik domžalskega časnika *Slanik*, zgodbo o strmoglavljenju letalu povedal Stanu Krulcu ml. Obenem je omenil, da med domačini potekajo priprave, da bi na kraju nesreče postavili spomenik. Hkrati je povedal željo, da naj bi kdo v ameriških arhivih poiskal vsaj imena članov posadke omenjenega ameriškega bombnika.

Po vrnitvi v Ameriko se je Stan Krulc takoj sam lotil tega zahtevnega raziskovanja. Za pomoč je zaprosil ameriško vlado, ki ga je usmerila v ustrezne državne arhive. Marca 1994 je Krulc prejel poročila (na mikrofilmu) od National Archives and Records Administration v Washingtonu o nesrečah šestih bombnikov, ki so 2. aprila 1944 strmoglavili na ozemlju Avstrije in nekdanje Jugoslavije.

S pomočjo atlasa in razgovora z domačini je bilo ugotov-

Stan Krulc ml.

vljeno, da je letalo vrste Liberator B-24H, št. 41-29407, ki so ga zavezniški letalci zadnjič videli v bližini Celja, strmoglavil pri Sv. Trojici pri Domžalah, kakih 20 km severovzhodno od Ljubljane.

G. Stane Krulc je nato začel iskati še člane posadke tega bombnika. S tem se je začelo dolgo, vztrajno, in tudi zamudno iskanje podatkov o letalcih, ki so padca letala preživeli, in njih nadaljnji usodi. Šele po osmih mesecih je Krulc dobil nekaj več podatkov o letalu in njegovi posadki. Medtem je pisal še v Veterans Records Processing Center v St. Louisu, Missouri. Najbolj ga je pač zanimalo, koliko teh letalcev je po preteklih petdesetih letih še živih. Pisal in pisal je, telefoniral in telefoniral na vse strani. Končno je to iskanje le rodilo več uspehov.

Dne 25. maja 1994 se je Krulcu po telefonu oglasil Thomas Patterson, ki je na kratko razložil zgodbo zadnjega poleta Liberatorja B-24H 2. aprila 1944. Povedal je še naslove treh še živih članov posadke — Costella, Blacka in Warrena — ter njih telefonske številke. G. Patterson je dodal, da sta druga dva od letalcev, Robert Leonhard in William Roberts, živela nazadnje v državi Michigan.

V tem času se je kar utrgal plaz podatkov. Že naslednji dan je Krulc prejel pismo Roberta Blacka. Dan nato se je po telefonu oglasil Robert Matthews. Dne 30. maja 1994 je od Veterans Center Krulc dobil podatke o treh drugih letalcih, za katere se je bil zanimal. Šlo je za letalce Pardoeja, Roberta in Kimberleya. Krulc je bil obveščten, da so ti trije že preminuli in mu je Veterans Center sporočil tudi datume njih smrti.

Dne 18. junija 1994 se je po telefonu oglasil William Costello. Dne 12. novembra 1994 je g. Patterson Stan Krulcu sporočil, da je Robert Leonhard umrl v mesecu avgustu 1993. Krulc je 26. januarja 1995 po težavnem iskanju odkril še Leonarda Gottlieba, ki živi v državi New Jersey.

Povzetkom uradnih poročil iz ameriških arhivov in spominov letalcev, ki so se rešili in se bodisi vrnili v letalsko bazo ali pa so morali v nemško ujetništvo, ter virom iz zornjeavstrijskega mesta Steyr, so v tej knjigi dodani še dragoceni spomini domačinov, ki so usodni let bombnika zadnjih ne-

kaj deset kilometrov spremljali kot očitvidci.

Uporabljeno gradivo je iz angleških in slovenskih virov, sam tekst knjige pa je prevedeno oziroma izhaja sproti v obeh jezikih. Tako je ta knjiga povsem uporabna ali za tiste, ki lahko berejo le angleščino, ali ki so bolj doma v slovenskem jeziku.

Knjiga stane \$20 US + \$2 za poštnino. Dobi se pri g. Stan Krulcu, 375 Beechwood Drive, Willowick, OH 44095, ali pa lahko pokličete na (216) 585-0112.

Ur. AD: Soavtorja knjige sta Stan Krulc in, v Sloveniji, g. Stane Stražar. Knjiga je zelo zanimiva in primerna posebej za tiste, ki se zanimajo za slovenske zadeve, še posebej za tiste, ki se zanimajo za vojaško zgodovino sploh. Ker je tekst v obeh jezikih, ne bo nihče prikrajšan, če bere lahko samo ali angleški ali slovenski tekst. Knjiga bi najbrž bila primerno darilo tudi za mlajšega fanta, kajti je poleg drugega tudi zelo bogato ilustrirana s fotografijami. Knjiga je bila tiskana v nakladi 1500 izvodov, zelo profesionalno, pri podjetju GRAPH v Ljubljani. Na koncu še podatke o soavtorju Stan Krulcu, kot so posredovani na ovitku knjige:

Gosod Stan Krulc, soavtor knjige *Poslednji let*, se je rodil 14. aprila 1962 v Clevelandu, Ohio kot sin slovenskih priseljencev in je drugi od štirih otrok; ima še tri sestre. Oče Stane je bil rojen v Drtiji pri Moravčah, mama Ljudmila pa pri Sv. Andreju pri Krascah. V Ameriko sta se preselila leta 1961. Starša sta si s trdim delom ustvarila pogoje za življenje svoje družine.

Stan Krulc je šolo obiskoval v Euclidu, Ohio. Tu je kot eden najboljših študentov računalništva tudi diplomiral. Med študijem se je v glavnem vzdrževal s prihranki od dela ob študiju.

V maju 1985 se je zaposlil v podjetju PAKO Inc., katerega lastnik je Slovenec. To je podjetje, ki izdeluje dele za letalske motorje. Zaposlen je kot direktor kontrole.

Od leta 1975 do 1985 je bil član slovenske plesne skupine Kres in ji je dve leti tudi predsedoval. Leta 1980 je s to skupino gostoval na Primorskem v Italiji in na Koroškem v Avstriji; hkrati je član več slovenskih organizacij v Clevelandu, dramske skupine Lilijska, Slovenskega športnega kluba in KSKJ. Občasno tudi dopisuje v slovenski časopis *Ameriška domovina*. Od leta 1991, ko se je poročil, živi v Willowicku, Ohio.

S tem, da je iz ameriških arhivov priskrbel arhivske vire in obsežne pisne spomine članov posadke, je postal soavtor knjige *Poslednji let*.

— Stane Stražar

**Rojaki! Priporočajte
Ameriško Domovino
svojim slovenskim
prijateljem in znancem!**

Vabilo na srečanje z g. dr. Štefaničem in razgovor o Kočevskem Rogu, razmerah v Sloveniji, državljanstvu in volitvah

Slovenski ameriški svet vabi Slovence in Slovenke iz Clevelanda in okolice na srečanje z g. dr. Bogomirjem Štefaničem, načelnikom upravne enote Kočevje, ki se bo mudil med nami v Clevelandu v prihodnjih dneh tega meseca.

Srečanje bo v petek, 23. avgusta, ob pol osmih zvečer v šolski dvorani fare Marije Vnebovzete v Collinwoodu.

Dr. Štefanič je kot načelnik upravne enote Kočevje dober poznavalec upravnih predpisov in upravnih postopkov, kamor spadajo zadeve državljanstva, volilne pravice in s tem povezana vprašanja.

Poleg poročila o Kočevskem Rogu, tamkajšnjih moriščih in izgledih za postavitev, oziroma zgraditev, spominke cerkve, kjer naj bi se v bodoče dogajale spominske slovesnosti ter na splošno o razmerah v Sloveniji, bo dr. Štefanič tudi odgovarjal na vprašanja v zvezi z državljanstvom in s tem povezano volilno pravico ter kako to pravico uveljaviti. Dr. Štefanič bo imel na voljo vse potrebne formularje za različne slučaje in vse potrebne naslove uradov, na katere naj bi se v različnih slučajih obračali.

Letos bodo v Sloveniji volitve, ki bi mogle biti zgodovinskega pomena za njeno bodočnost. Smatramo, da je narodna dolžnost slehernega Slovenca rojenega v Sloveniji, torej slovenskega državljanja, da svoje pravice uveljavi in v prihodnjih volitvah tudi voli po svoji vesti. Naj opozorimo, da imajo pravico do državljanstva tudi otroci slovenskih staršev, čeprav so rojeni izven Slovenije.

Slovenski ameriški svet

Mate Roesmann, predsednik

Anton Oblak, tajnik

Lemontski odmevi...

(nadaljevanje s str. 10)

ga od slovenskih frančiškanih. Cerkev je bila lepo okrašena, rojaki so napolnili cerkev, z župnikom Fr. Kennethom Taylorjem je somaševalo 10 duhovnikov. Med njimi dva sinova župnije, dva bivša župnika, več duhovnikov iz sosednjih župnij, slovenske frančiškane pa je zastopal p. Vendelin Špendov iz Lemonta.

Za 75-letnico župnije so izdali obširno in izčrpno knjigo, zgodovino, z naslovom »Slaves to No One«, ki jo je pripravil dr. James Divita. Za devetdeseti jubilej pa so izdali »Parish Directory« z imeni in naslovi vseh faranov in njihovih družin.

Čestitke župniku in vsem faranom, ko tako skrbno ohranjajo slovensko dediščino, saj je ob slovesni sv. maši napolnila cerkev slovenska beseda in slovenska pesem. Bog blagoslavlja slovensko skupnost v Indianapolisu še vnaprej!

V tem mesecu dva sôbrata obhajata rojstni dan: p. Beno Korbič, rojen 28. avgusta

Ansambel »Snežnik« nastopil v Lemontu

V soboto, 20. julija zvečer, je bila v Slovenskem kulturnem centru v Lemontu prava slovenska veselica. Večer se je pričel z večerjo. Ansambel *Snežnik* iz Ilirske Bistrice, ki je bil ta mesec na gostovanju v ZDA in Kanadi, nam je poklonil nepozaben večer domačih viš. Priprčana sem, da se je vsakdo prisoten čudovito lepo imel.

Vsem gostom in vsem, ki ste pomagali in poskrbeli, da je ta večer tako lepo potekal, priskrben Bog plačaj!

Najlepša hvala tudi vsem iz Jolietu, Lemonta in Chicaga za pomoč pri pikniku Slovenske katoliške lige v Jolietu. Ta piknik je bil 14. julija in je zelo lepo uspel.

Lilliana Čepon

1914, in p. Rafael Sešek, rojen 30. avgusta 1923.

P. Vendelinu so izvidi pokazali, da ima v želodcu maligni tumor. V prvi polovici junija je preстал operacijo in ob tem pisanju lepo okreva v lemontskem samostanu.

Kakor vidite, je med nami precej bolehnih in se še vnaprej priporočamo v molitev.

Kasno smo zvedeli, da sta John in Mary Petrič iz Clevelanda obhajala biserni jubilej: 60-letnico poroke. Ko jima čestitamo k jubileju, se bomo cele Petričeve družine spominjali v molitvah. John in Mary sta velika dobrotnika Lemonta. Koliko romanj je John vodil k Mariji Pomagaj! Če je le mogel, je podpiral Lemont, zlasti ob medenem pikniku. Iskrene čestitke, John in Mary, in Bog Vaju ohrani!

Obiskal nas je p. Bazilij Valentin, slovenski frančiškan, ki deluje med rojaki v Avstraliji in je bil dolga leta urednik slovenskega verskega mesečnika *Misli*. Ko se vračaš, Ti, p. Bazilij, želimo obilo božjega blagoslova pri Tvojem poslanstvu.

Ave Maria
Avgust 1996

MALI OGLASI

For Sale

Established Tavern. Same owner 40 years. All licenses. Rte 20 N. Madison. Tavern with two homes on same lot. 428-3555 or 428-7150.

(32-35)

For Sale

Euclid, off Chardon Rd. 2041 E. 221 St. Split-level. Please call 692-3680.

(32-35)

For Rent

Renovated 2 bdrm apt. Hardwood floors, natural woodwork. Porch. E. 61 St. near St. Vitus Church. \$295 per month.

(32-35)

V LJUBEČ SPOMIN

ob tretji obletnici smrti

JOZEF STROPNIK

Umrl 9. avgusta 1993

Večna luč naj
Ti sveti.
V naročju božjem
se odpočij!

Zalujoči: žena Milena
hčere Magda, Metka
in Veronika
zet Jack Daly
sestri Lizika in Gelca
z družinama.

Willoughby Hills, O. 8. avgusta 1996

Pavel Borštnik

Knjiga Kučanov klan - komentar

Najnovejše razburjenje v Ljubljani povzročila knjiga »Kučanov klan«, ki jo je napisal Danilo Slivnik, urednik uspešnega tednika *MAG*.

Knjiga predstavlja zgoščen prikaz politike nekdanje Komunistične partije v Sloveniji, od poznih 80-ih let do današnjih dni, čeprav Slivnik sam nakazuje, da presoja to politiko predvsem po njenih rezultatih in uspehih, in da o dejanskem razvoju dogodkov nima dokončnih dokazov. Kljub temu je več kot prepričljiv, posebej še za generacijo, ki je preživela revolucijo in z njo celo vrsto 'dirty tricks', ki si jih je nad slovenskim narodom privoščila ZK.

Slivnik tudi poudarja, da se je večina političnih manevrov bivše ZK, kasnejše Stranke demokratične prenove in sedanje Združene liste (ZL), primerila v mejah neke zakonitosti in da je torej za uspeh te politike v prav tolikšni meri odgovorna nespretnost njenih nasprotnikov, kot premišljenost in domiselnost partije same. Drugače povedano: komunisti so dokazali, da znajo krmariti tudi po pravilih demokratične politične prakse, s čemer so ovrgli stari argument (in upanje) politične emigracije, da bodo v odkriti, demokratični politični tekmi — propadli.

Drugo vprašanje so finančne malverzacije, ki jih nakazuje Slivnik in naj bi predstavljale resnično bojišče današnjega političnega dogajanja v Sloveniji. Knjiga je preobširna, da bi jo le kratek pregled lahko prikazal v polni veljavi. Na kratko rečeno, tako navaja Slivnik, današnja politična levica na en ali drug način dopušča, da gredo največja in najbolj poznana slovenska gospodarska podjetja v konkurz, potem pa jih po nerealistično znižani ceni kupuje s kapitalom, ki ga je pred razsulom leta 1989 poslala v tujino in ji je zdaj na voljo. To bi bil osnovni opis malverzacij, ki naj bi jih vršil »Kučanov klan« in naj bi mu (temu klanu) zagotavljale gospodarsko in s tem dejansko moč v Sloveniji.

Slivnikova teorija je preprosta in pravzaprav nič presenetljiva: partija se je že nekaj let pred dejanskim padcem starega režima pripravljala nanj in izdelala dva akcijska načrta: prvega za primer, da bo »vse propadlo«, in drugega za primer, da se bo »nekaj le obdržalo«. Kot je potem vsled popolne amaterske nespretnosti in naivnosti prve Peterletove vlade ugotovila, da se je obdržalo veliko več, kot je sama upala, je takoj prešla v ofenzivo in rezultat je današnje politično stanje v Sloveniji, ki ga tkim. Kučanov klan praktično obvlada v polni meri.

Slivnik je neusmiljen pri oceni Peterletove vlade in nje samega, čeprav omili to kritiko z navedbo, da je v Demosu od vsega začetka deloval podtaknjeneč stare slovenske Udbe, ki je svojo nalogo izvr-

Perry, Ohio

šil do največje možne stopnje, pri čemer je svojo vlogo odigrala tudi Spomenka Hribar, ta, ki je pravzaprav služila kot katalizator družbenega pretresa v 80-ih letih.

V pregledu dogodkov se Slivnik ustavlja tudi ob famoznem incidentu v Depali vasi, ki je pripeljal do padca obrambnega ministra Janeza Janše. Po Slivnikovem mnenju, so agenti Janševe vojaške policije v tem incidentu ravnali nespretno in s tem odprli možnost Janševe odstranitve s položaja obrambnega ministra.

Ni pa nobenega dvoma, da je možno celotno Slivnikovo knjigo presojati kot dragoceno pomoč Janševi sedanjí politični kampanji. Vrednost od-

nosno teza te pomoči se bo seveda pokazala ob izidu letošnjih parlamentarnih volitev. Vsekakor pa si tudi bralec, ki je le površno obveščen o položaju v Sloveniji, iz knjige lahko nabere dovolj potrdil, da se številni finančni škandali, do katerih je prišlo v zadnjih letih, Janše niso dotaknili, čeprav ne manjka ljudi, ki bi ga radi potisnili vanje.

V političnem oziru, se današnja komunistična stranka v Sloveniji poslužuje stare, preizkušene prakse s »trojanskimi konji«, s katero je imela tudi v preteklosti največ uspeha, začevši z »osvobodilno fronto«.

En tak trojanski konj je bil, kot navaja Slivnik, poslanec Drago Jelinčič, človek zelo barvite preteklosti, ki je (kot zdaj vemo, na nasvet komunistov) ustanovil ultranacionalistično stranko in z njo na zadnjih volitvah dosegel polnih 12

odstotkov glasov ter jih nato prenesel v kolono politične levice.

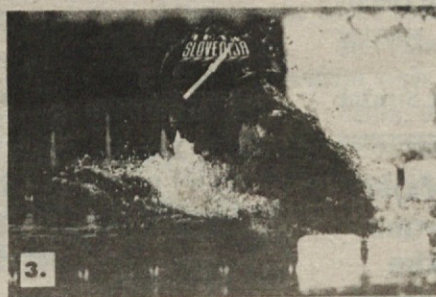
Jelinčičeva stranka se je kot rezultat te prevare sicer razbila, toda škoda je bila napravljena. Slivnik nakazuje, da se levica te prakse še ni otrsela in da bo Jelinčičevi podobno vlogo na letošnjih volitvah najbrž igral t.i. »Slovenski forum«, pa tudi »Delavska stranka«, ki naj bi bila ali je morda že ustanovljena z izrecnim namenom, da odtegne glasove politični desnici in jih kasneje pripíše parlamentarni levici. Drugače povedano: levica naj bi se pripravljala, da desnico še enkrat okrog prinese. Ni nobenih zagotovil, da se to ne bo zgodilo.

Nekaj upanja naj bi opazovalcem dal februarški sestanek predstavnikov strank slovenske pomladi, ki so v gradu Podvin na Gorenjskem razpravljali o možnosti obnove

Demosa. Slivnik celo prične svojo knjigo s poročilom o tem sestanku. Gledano iz čezoceanske perspektive, se zdi, da bi bil to izredno pozitiven korak in z obžalovanjem je treba ugotoviti, da na sestanku v Podvinu ta cilj še ni bil dosežen.

Slivnik navaja kot enega glavnih razlogov za današnji politični položaj v Sloveniji »psihološko utrujenost« javnosti. Slovenska javnost naj bi bila po 40 letih političnega enoumja preveč utrujena, da bi mogla učinkovito reagirati na politično manevriranje katerekoli politične stranke in je tako dopustila, da jo je levica izigrala. Z drugega zornega kota gre za sindrom živali, ki so vse življenje za rešetkami in ne morejo in ne znajo preživeti, ko se jim naenkrat in nepričakovano odpro vrata v svo-

(dalje na str. 14)

Prihod slovenske ekipe v stadion ob otvoritvi olimpijskih iger, zastavonošinja je pretekli četrtak dobitnica srebrne kolajne v teku 100 m z ovirami Brigita Bukovec. Na sliki št. 1 Leon Štukelj in predsednik Slovenije Milan Kučan, na sliki št. 2 veslač Iztok Čop, za las mu je izšla bronasta kolajna, na št. 3 plavalka Alenka Kejžar, na št. 4 pa strelec Rajmond Debevec.

(Revija Slovenia Weekly, št. 29, 27.7.1996)

SLOVENSKI IZSELJENCI...

Priznajte nas za del svojega telesa

— Romana Dobnikar Šeruga —

Skrb za izseljence po svetu in pospeševanje njihovih stikov z domovino sta zapisana v ustavi, država pa to skrb vsako leto ritualno izrazi z organizacijo izseljenskega piknika in občasnim vljudnostnim obiskom kakšnega predstavnika izseljencev, v volilnem letu pa se nanje kot na vir nekaj dodatnih tisoč glasov spomnijo še nekatere politične stranke.

Ob navadnih dneh pa so Slovenci po svetu obrobna tema; Slovenci v Sloveniji komajda vemo, koliko jih je in kje živijo (nekaj smo slišali o Clevelandu kot ameriški Ljubljani, pa o Slovencih, ki kopljejo opale v Avstraliji, morda nam je znano še ime Balantiča, zamolčanega pesnika politične emigracije v Argentini).

Z njimi se po »uradni dolžnosti« ukvarja precej inštitucij, pri zunanjem ministrstvu Urad za Slovence po svetu, Slovenska izseljenska matica, Inštitut za slovensko izseljinstvo pri Sazu, med nedržavnimi ustanovami pa Svetovni slovenski kongres, izseljensko društvo Slovenija v svetu (ustanovili so ga slovenski povratniki iz Argentine), Katoliško središče za izseljence, pa oživiljena Rafaelova družba, ki je bila konec prejšnjega stoletja prva izseljenska organizacija.

Kljub temu je v vedenju o slovenski diaspori še veliko sivih lis; nimamo na primer dovolj celovitega in poglobljene vedenja o politični emigraciji, pa kakšnega »izseljenskega imenika«, iz katerega bi se dalo najti potencialne kandidate za gospodarsko, kulturno ali znanstveno sodelovanje.

Tudi ocene o tem, kako velika je slovenska diaspora, so različne. Odvisne so od tega, koga sploh štejemo za slovenskega izseljenca, zlasti do katerega kolena upoštevamo potomce izseljencev in ali mednje preštejemo tudi tiste, ki smo jim nekoč rekli »zdomci« ali delavci na začasnem delu v tujini, pa v resnici vse bolj postajajo izseljenci.

Po podatkih iz arhivov Inštituta za slovensko izseljinstvo je na primer konec sedemdesetih let v ZRN (Zahodni Nemčiji, op. ur. AD) živelo med 50 in 60 tisoč slovenskih izseljencev, na francoskem severozahodu in beneluškem Limburgu pa 20 tisoč Slovencev. Sicer pa Slovence najdemo v malodane vseh evropskih državah.

Nadalje je slovenska diaspora v ZDA številčno ocenjena na četrto milijona (na vzhodu 65.000, na območju Ohia 47.000, na zahodnem in osrednjem jezerskem območju, ki

zajemata države Illinois, Indiana, Wisconsin, Michigan, Minnesota 88.000, zahod ZDA 49.000). V Kanadi živi 40 tisoč Slovencev. V Latinski Ameriki je največ Slovencev v Argentini - 30 tisoč, v Avstraliji med 25 in 30 tisoč. Vsota je med 415 in 425 tisoč ljudi, vendar se v publicistiki običajno navaja podatek 360 tisoč.

Od egiptovskih do jilj do gastarbeiterjev

Iz knjige dr. Marine Lukšič Hacin Ko tujina postane dom, ki uvodoma povzema tudi zgodovino slovenskega izseljinstva, lahko razberemo, da se je prvi veliki izseljenski val s slovenskega etničnega prostora zgodil v devetdesetih letih 19. stoletja, v času, ko je prišlo na stari celini do eksplozije prebivalstva. Okoli leta 1870 se je začelo množično izseljevanje iz Avstro-Ogrske, najmočnejši val je bil od leta 1890 do prve svetovne vojne.

Že pred tem so Slovenci odhajali na tuje, v avstrijske dežele Avstro-Ogrske, na Hrvaško, v Slavonijo in Srbijo, kasneje celo v Romunijo, Bolgarijo in Rusijo. Primorke so odhajale v Egipt, kjer so iskale delo kot do jilje in služkinje. Rudarji so odhajali v Vestfalijo in Porenje. V drugi polovici 19. stoletja je začelo počasi naraščati zanimanje za prekomorske dežele. V glavnem so odhajali ljudje iz Furlanije in Nadiške doline, nato s Krasa in z Goriškega, šele kasneje so jim sledili še tisti iz Primorske in Kranjske.

Največ ljudi pa se je v tistem času selilo v Kanado in ZDA, ki so bile v osemdesetih letih 19. stoletja pa do prve svetovne vojne slovenska obljudbena dežela. Ljudje so se naseljevali tam, kjer so lahko dobili delo, ki pa je bilo težko in nevarno, zlasti v rudnikih, gozdovih, železarnah. Okoli leta 1900 se v ZDA že pojavi prva generacija v Ameriki rojenih potomcev.

MALI OGLASI

FOR RENT

Modern 3 room apt., next to Slovene Home for the Aged, off Neff Rd. Call 531-5754 or 951-3087. (x)

Prva svetovna vojna in nato uvedba kvot leta 1921 sta skoraj povsem zaustavili množično priseljevanje v ZDA. Zato se je več naših ljudi podalo v Kanado in Južno Ameriko, v Kanado predvsem iz manj razvitih področij južne in jugovzhodne Slovenije, v Argentino in Urugvaj pa se je po letu 1922 usmeril val Primorcev. Prav tako je zaradi verskih nesoglasij odšlo v Urugvaj veliko Prekmurcev. Od evropskih držav so bile med izseljenci najbolj popularne Francija, Belgija in Nizozemska.

Takoj po drugi svetovni vojni so nastale največje kolonije naših političnih emigrantov v Argentini, ZDA, Kanadi, Avstraliji in državah zahodne Evrope.

Najbolj je bila do Slovencev gostoljubna Argentina, ki je konec štiridesetih let kot prva država uradno dovolila naselitev slovenskih beguncev, in to skoraj brez pogojev. (Do leta 1949 jih je prišlo 5400, nekaj let kasneje, kok so se jim lahko pridružile še družine, je njihovo število naraslo na 7000). Med starimi in novimi naseljenci je prišlo do globokega ideološkega razkola.

V ZDA so kvotni sistem ukinili šele leta 1965, ko je bil sprejet novi zakon o priseljevanju, ki je določal, da se lahko iz ene države priseli na leto 200 tisoč ljudi. Ljudi iz begunskih taborišč pa so začeli sprejemati leta 1949, večinoma v mesta, kjer so že bile močne slovenske naselbine (Cleveland, Chicago, Milwaukee). Tudi tu so novi emigranti ustanovili svoje lastne organizacije. V manjšem številu kot za druge države so se Slovenci odločali tudi za Avstralijo, ki je takrat, kakor tudi vrsto let pozneje, potrebovala delovno silo.

Jugoslovanske meje so se leta 1963 uradno odprle za izseljevanje. Temu je sledilo obdobje organiziranih selitev (1965—75), ki jih je podpirala tudi država. Po gospodarski reformi leta 1965 so se migrantski tokovi usmerili v zahodno Evropo in Zvezna republika Nemčija je kmalu postala glavni cilj.

Tja so odhajali večinoma ekonomski emigranti, ki jih je država krstila za zdomce na začasnem delu v tujini. Potem ko je leta 1973 po gospodarskem razcvetu prišlo do naftne krize in začetka gospodarske krize, so »gastarbeiterji« postali odveč. Veliko slovenskih zdomcev se je vrnilo domov, tisti, ki so ostali, že zlasti pa njihovi otroci, pa vse bolj postajajo izseljenci.

Jugoslovanska politika je gojila stike samo s tako imenovanimi starimi izseljenci in z novimi ekonomskimi emigranti, do politične emigracije pa se je obnašala, kot da je ni — zgodba, ki nam jo je povedal naš čikaški izseljenec Jože Ber-

(dalje na str. 14)

Janez Genorio in Marta Jamnik iz Kanade ter Boštjan Kocjančič - voditelji prvega taborjenja kanadskih skavtov v Sloveniji

Pogovor: Kanadski skavtje končali obisk

Približno 50 kanadskih in nekaj slovenskih skavtov so 29. julija končali dvanajstdnevno taborjenje v Srednji vasi pri Bohinju. Prejšnji torek so se povzpeli na Triglav, nato so si pod pokroviteljstvom Izseljenskega društva Slovenija v svetu in slovenske skavtske organizacije prek Vršiča ogledali še Bovec, Postojnsko jamo in Ljubljano. Ob dnevu odprtih vrat 27. julija smno se pogovorili s tremi voditelji.

• **G. Boštjan Kocjančič, vi ste voditelj projektne skupine slovenskih skavtov za ta tabor. Kako ste se lotili tega programa?**

S pripravami za ta tabor smo začeli pred tremi leti. Pred dvema letoma smo določili prostor, dobili ustrezna dovoljenja in postavili okvirni program. Letos smo se večinoma ukvarjali s pridobivanjem pokroviteljev, z nakupom potrebnega materiala, s pripravljanjem terena, z izposojjo šotorov in podobno.

• **Kaj ste pričakovali od tega srečanja mladih Slovencev, rojenih tako daleč od Slovenije?**

Mi delujemo kot skavtje, to se pravi, da delamo za to, ker skavtska načela so, da delamo in sodelujemo s sorodnimi organizacijami. Seveda nismo pričakovali, da bomo kaj dobili ali kaj zaslužili. V bistvu smo se lotili dela, ker smo vedeli, da si skupina mladih iz Kanade želi priti v Slovenijo in se srečati s Slovenci. Naš cilj je bil, da bi jim omogočili, da bi se jim izpolnile te želje.

• **Ste doživeli kakšno presenečenje?**

Predvsem presenečajo razlike v načinu delovanja obeh organizacij. Cilj in geslo sta ista, poti, po katerih se hodi, pa so precej različne. Na primer: v Kanadi delujejo prek voditeljev, ki so stari 30 in več let, kar na nek način pomeni mogoče manj tistega nevarnega mladostniškega razburjenja, se pa delo odvija bolj disciplinirano in utrjeno, tako da je bilo zelo zanimivo, ker je slovenska skupina zelo mlada, kanadska skupina pa povprečno deset let starejša; obe sta se zelo dobro ujeli in tako smo ta tabor zelo uspešno izpeljali.

• **Menite, da so taka srečanja koristna za Slovence, rojene v tujini ali tudi za mlade iz Slovenije?**

Ja, zelo, zlasti za Slovence iz tujine. Na taboru imamo otroke, ki so druga in tretja generacija, rojena zunaj Slovenije. Oni so do zdaj slišali o Sloveniji le od ljudi, ki so bili v Sloveniji. To je bila neka dežela,

o kateri so slišali kot v bajki, medtem ko so zdaj, ko so prišli sem, sami spoznali Slovence in Slovenijo, njene navade in običaje. Oni zdaj vedo, niso samo slišali. Oni so zdaj pripravljene, ne samo da bodo vse življenje nosili pečat slovenstva, ampak da bodo svojim potomcem lahko prenesli to idejo in vizijo slovenstva.

Za nas iz Slovenije je ta tabor tudi zelo pomemben. Mi vemo, da obstajajo Slovenci tudi onstran slovenskih meja, vendar ti, ki tukaj taborimo, smo zdaj prvič zares spoznali, da ti Slovenci dejansko obstajajo. In smo videli, kakšne težave imajo in s čim se ukvarjajo. Že prvi dan smo začutili to povezanost z njimi in mislim, da se tudi mi ne bomo mogli nikdar več tega otresti.

• **Kako ste zadovoljni z uspehom tabora?**

Vsak tabor, v katerega človek vlaga veliko dela, veliko truda in veliko dobre volje, mora uspeti. Tako tudi ta tabor. Vloženo je bilo dve leti trdega dela, veliko dobre volje, veliko naporov. Nič nas ni moglo presenetiti ali pa spraviti v slabo voljo.

• **Ali menite, da pri vsakem taborjenju obstaja neko tveganje, hkrati pa prepričanje, da se bo to lepo izteklo?**

Ja, brez dvoma. Glejte, mi živimo v hiši ali v bloku, spimo v topli postelji, se lahko umivamo vsak dan s toplo vodo, jemo toplo hrano, ki nam jo skuhamo starši. Nato za nami pomijejo posodo.

Na taboru je vse drugače, si v šotoru, je mrzlo in mokro, dežuje, nimaš kam, imaš umazano perilo, hrano si moraš skuhati nad ognjem, posoda pa je nepomita, dokler je ne pomiješ sam v nekem mrzlem potoku itd. Tabor je psihično in fizično zelo naporen.

Edina možnost, da tabor dobro uspe, je, da se na tabor prej predvsem psihično pripraviš, da veš, čemu greš na tabor, kaj boš tam delal. Če imaš to pozitivno energijo v sebi, potem te tudi te manjše zadeve, ki pridejo vmes, ne morejo spraviti s tira. Potem dež ni toliko pomemben in tudi ne to, ali je posoda kdaj manj pomita pa hrana malo preprečena. Ene gija mora presegati vse te morebitne težave.

• **G. Janez Genorio, kdaj se je ustanovilo slovensko skavtstvo v Kanadi?**

Slovensko skavtstvo se je ustanovilo pred 35 leti pod vodstvom Franca Sodje, doma

(dalje na str. 14)

ZeLe Funeral Home

MEMORIAL CHAPEL

LOCATED AT

452 E. 152 Street

Phone 481-3118

Family owned and operated since 1908

Vladimir M. Rus

Attorney - Odvetnik

6411 St. Clair (Slovenian National Home)

391-4000

(FX)

Priznajte nas za del svojega telesa

(nadaljevanje s str. 13)

nik, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, o obisku slovenske televizije v začetku sedemdesetih let, ko v svoji kasnejši oddaji niti z besedo ni omenila obstoja katoliške izseljenske struje, je bila pravilo, ne izjema. A uradno ignoriranje ni izključevalo tega, da Udba oziroma druge varnostne službe ne bi imele debelih dosjejev o dogajanjih med politično emigracijo.

Moč starih razkolov

S prvimi demokratičnimi volitvami leta 1990 in slovensko osamosvojitvijo leto dni kasneje bi morali odpasti vsi zadržki, ideološki in drugi, za ločevanje med izseljenci. Temeljno načelo urada za Slovence po svetu je, da na načelni ravni ne sme biti nobenega ločevanja, s katerimi slovenskimi izseljenci bomo imeli stike, poudarja dr. Peter Vencelj, državni sekretar za Slovence po svetu in zamejstvu, in v isti sapi priznava, da se »to načelo prijema počasi in da čisto na vseh koncih še ni prisotno in zaupanje ni vzpostavljeno.«

Da staro nezaupanje in zamere niso pozabljene, se je pokazalo tudi 6. julija, ko je bil na isti dan poleg uradnega izseljenskega srečanja v Postojni, ki ga je pripravila Slovenska izseljenska matica, v zavodih sv. Stanislava tretji tabor Slovencev v svetu, izseljenskega društva, ki se vse bolj uveljavlja kot alternativa Slovenski izseljenski matici za vse tiste, ki ji ne morejo odpustiti, da je nekdanji »imela isti računalnik z Udbo« in »ima še ved-

no istega tajnika kot za časa komunizma«.

Polarizacija je bila simptomatična: medtem ko se je v Postojni odvijala klasična folklorna prireditev, kar je običajna kulturna ponudba slovenske države izseljenstvu, je bila v Šentvidu prevladujoča tema okrogle mize pritoževanje nad nedemokracijo v Sloveniji, nepravno državo, nepopravljanjem krivic iz preteklosti, nepripravljenosti na spravo, govorniki pa so nekajkrat stranke slovenske pomladi pozvali, naj združeno nastopijo na volitvah, da bi dokončno zrušile stari režim.

Nedvomno je demokratična pravica vsakega izseljenca, da si sam izbere, s kom in kako se bo družil v Sloveniji — navsezadnje razlog izbire ni nujno ideološki, ampak denimo nezadovoljstvo z vsebino ali s kvaliteto storitev, ki jih ponujajo državne institucije. Država pa si takšnega izbiranja ne sme dovoliti. A kot pravijo tisti iz vrst »zamolčanega« izseljenstva, njihov vtis pa potrjuje tudi dr. Vencelj, resnično odprtega odnosa do vseh Slovencev v svetu ni, saj so »v vladi nekateri prepričani, da bi bilo bolj z nekaterimi Slovenci ne imeti stikov«.

Tako kritiki vlade glede tega denimo opozarjajo, s kakšnim nezaupanjem je gledala na pripravljeno na sodelovanje nekaterih strokovnjakov iz vrst izseljenstva (npr. dr. Kremžarja iz Argentine), odprtih rok pa sprejela popolne tujce (Sachsa).

Radi tudi citirajo domnevno izjavo dr. Rupla, tedanjega zunanega ministra, da so izseljenci politično in vrednostno tako deformirani, da niso primerni za diplomatsko službo. Za dokaz o svoji brezbržnosti do izseljenstva pa je vlada nazadnje poskrbela z odzivom na šentviško srečanje: premierov urad je vabilo na srečanje zavrnil s skrajno skopim pisnim odgovorom, ne da bi mu prišlo na misel, da bi namesto zadržanega premiera lahko poslali koga drugega iz urada.

Da jim druženje z bivšo politično emigracijo ne diši, so pokazale tiste politične stranke, ki se niso odzvale na povabilo na tabor (po zagotovilu organizatorjev so bile povabljene vse); ravno zaradi tega pa so nastopi Peterleta, Podobnika, Janše in Grosa v imenu svojih strank dali srečanju ozki, točno določeni politični znak.

Navzočnost omenjenih strankarskih mož je bila kajpada v funkciji predvolilne tekme prav tako, kakor je bil obisk Boba Dola med cleveandskimi Slovenci v funkciji ameriške predsedniške tekme. A v resnici z izjemo krščanske demokracije, ki skrbno neguje stike s političnimi somišljeniki v diaspori in ima eno izmed treh podpredsedniških mest rezerviranih za predstavnika izseljencev, prav nobena politična stranka ne goji sistemati-

skega interesa za izseljenca.

Dejstvo je, da je politični vpliv slovenskega izseljenstva na naše politično prizorišče kljub drugačnim občasnim vtisom majhno, še zlasti če ga primerjamo s Hrvaško. Razlog za to je preprost: V Ameriki nimamo bogatih stricev, zato z izjemo nekaj finančne podpore v času oblikovanja novih političnih strank po Venceljevih besedah naši ljudje v tujini, ki so sicer solidno situirani, ne zmorejo gmotne podpore demokraciji.

Pravzaprav je premalo denarja, ne pa preveč ideologije, eden najpomembnejših, če ne glavni razlog za to, da izseljenstvo v Sloveniji ni navzoče v tolikšni meri, kot bi lahko bilo. Najprej je problem proračun: 89 milijonov tolarjev, ki jih ima na voljo, je po Venceljevih besedah najmanj dvakrat premalo, da bi nudili slovenstvu tisto, kar smo po ustavi dolžni nuditi: pomagati ohranjati identiteto s kvalitetno kulturno ponudbo, z dopolnilnim poukom slovenskega jezika, s tečajmi za učitelje ipd.

Ekonomski razlogi so tudi razlog tako za to, da se je domov vrnilo izredno malo izseljencev (kakih dvesto v primerjavi s šest tisoč Čehi, smo slišali v Šentvidu; iz Argentine je šlo domov 80 Slovencev, pa 6000 Hrvatov) kot tudi za zelo malo gospodarskega vlaganja izseljenskega denarja. Slove-

(dalje na str. 15)

Kanadski skavtje končali obisk

(nadaljevanje s str. 13)

iz bohinjske doline, ki je tudi sestavljal prvo slovensko skavtsko organizacijo.

• **Mar to pomeni, da vključuje vsaj dve ali tri generacije?**

Zdaj je že tretja generacija Slovencev.

• **Kako ste organizirani in kako delujete? Kanada je velika in v Torontu živi večina Slovencev.**

V Torontu je večina Slovencev, so pa tudi Slovenci po drugih kanadskih mestih. Kot Scouts of Canada smo ločeni od deklet (Girl Guides Canada). Imamo zaprto skupnost, tako da v našo skupnost lahko vstopijo samo otroci, ki imajo vsaj enega od staršev slovenskega rodu in mora biti vpisan v slovensko župnijo.

• **Ženska in moška veja delujeta samostojno, in to na državni ravni...**

V zadnjih dveh letih se lahko tudi dekleta vključijo v moško vejo, pri nas pa še delamo kot fantje in dekleta. Sicer pa smo del kanadskih skavtov, imamo svojo pokrajino in pokrajina je razdeljena po okoliših.

• **Kako ste prišli na zamisel, da bi prišli na tabor v Slovenijo?**

Ta želja je že stara. Leta 1991, ko je Slovenija postala samostojna, nas je nekaj naprej porinilo in tako smo se pred dvema letoma odločili. Odtlej smo si prizadevali, kako bi prišli v Slovenijo in ta-

borili skupaj s skavti iz Slovenije.

• **To se pravi, da sta ženska in moška veja sporazumno o tem razmišljali.**

To je bil tudi z ženske strani. Smo razdeljeni, kar se tiče Kanade, ampak kar se tiče skupnosti v slovenski župniji, pa pridemo skupaj in skupaj sodelujemo. Obisk v Sloveniji je bil mišljen za obe skupnosti. Drugačni smo od drugih skavtov v Kanadi, kamor se lahko vsak pač pridruži, zato smo mi povezani tudi bolj na kulturni ravni, saj je zelo pomembno, da držimo našo mladino skupaj.

• **Ga. Marta Jamnik, kaj nameravate v prihodnje?**

Zdi se mi, da bi bilo treba spodbuditi medsebojne povezave, da bi vaši skavtje prišli k nam in naši k vam. To bi bilo tudi zelo koristno za združevanje slovenske skupnosti v Kanadi. Mi imamo drugo in tretjo generacijo, otroci s težavo govorijo slovensko, dobre so skavtske in kulturne organizacije, ampak bolj jim bomo omogočali zveze, bolj bo njim koristno, bolj bomo mogli držati našo skupnost v Kanadi, da bodo mladi bolj doživljali slovenstvo, da ne bo samo teorija, ker je v Kanadi pomešanih mnogo kultur.

• **Kakšne vtise odnašate iz Slovenije in od tega skupnega bivanja?**

Marta Jamnik: Ti otroci se ne bodo zavedli, dokler ne bodo prišli domov in začeli razmišljati ter pripovedovati svojim kolegom, kje so bili, kaj so doživeli. Šele takrat jim bo prišlo v glavo, kakšne počitnice so imeli.

Slovenski skavtje so pa nam naredili velik vtis. Vaši skavtje so veliko bolj izveščevalni, mi smo v mestu in nimamo take priložnosti kot vi. Polure, pa ste nekje že v naravi, pri nas so daljave. Fizična in duhovna povezanost je nekaj krasnega za mladega človeka. Mladi iz velemesta to še bolj potrebujejo kot mogoče na deželi. Ste lahko zelo ponosni nanje.

Janez Genorio: Naredili so res nekaj neizplačljivega. In kar bodo ti otroci odnesli, bodo imeli za vse življenje. Rad bi tudi povedal, da sem preden sem prišel sem, bil pri zdravniku in v čakalnici v neki reviji prebral: »Vzemi si počitnice z družino, če jih finančno zmoreš ali ne, kajti spomini bodo dragoceni.«

Spomini, ki jih bodo ti otroci odnesli, so nepozabni. Ne verjamem, da jih bodo še kdaj tu preživeli: Triglav, igranje z vodo pri izviri Soče, plavanje v mrzlem Bohinjskem jezeru, Postojnska jama. Če se bodo čez toliko let sami vrnili, bo drugače. To je enkratno doživetje.

Pogovarjal se je
Boštjan Kocmur
Slovenec, 30.7.1996

SLOVENSKO AMERIŠKO SKUPNOST PODPRIMO!

V blag spomin

Ob 16. obletnici smrti našega dragega ata in starega ata

ALOJZIJ RUS

umrl je 14. avgusta 1980

V božjem miru zdaj počivaj, dragi, nepozabni nam, v nebesih večno srečo uživaj, do svidenja na vekomaj.

Žalujoči:

Francka, Marija, Ivanka, Tončka — hčere z družinami; France, Ivan, Stanley Joseph, Tony — sinovi z družinami.

Willoughby Hills, O., 8. avgusta 1996.

Priznajte nas za del svojega telesa

(nadaljevanje s str. 14)

nec bo vlagal v slovensko pod-
jetje, če bo imel najmanj ena-
ko ugodne in zanesljive pogoje
za vlaganje kot kje drugod,
nam je pojasnil dr. Bernik —
znano pa je, da razmere pri
nas za tuja vlaganja niso po-
sebno ugodne, lastninjenje pa
nedokončano.

Prav tako je dr. Bernik, za
razliko od nekaterih drugih
(dr. Edi Gobec iz ZDA, dr.
Peter Urbanc iz Kanade), ki so
v ospredje kot razlog za nevra-
čanje izseljencev domov po-
stavljali slovenske politične
razmere, v katerem da še vse
preveč diši po starem režimu,
najprej naštel družinske, gene-
racijske in gmotne razloge,
šele na četrto mesto pa postavl-
jal politične.

Tegobno vživljanje v novo okolje

Dejstvo namreč je, da za iz-
seljenca tisto, kar mu je na za-
četku predstavljalo »tujino«,
postane »dom«. Ta proces pri-
vajanja in sprejemanja novega
okolja, ki mu sociologi pravijo
resocializacija, in se ponavlja
v prvi generaciji še ne zgodi
docela, ampak šele v drugi ali
celo tretji, je neizbežen.

Resocializacija je nujna, si-
cer pride do patološko-social-
nih pojavov, na katere opozarja
gospod Zalogar, ki je kot
psihater služboval med izse-
ljenci v Avstraliji: marginali-
zacija, nostalgija kot posebna
oblika bolezni, prekomerno
uživanje hrane, alkoholizem,
samomor, delomanizem, zate-
kanje k družabnosti (alkoholi-
zem, družabnosti), tradicija
kot zatočišče.

Kot piše Marina Lukšič Ha-
cin, pride pri drugi generaciji
do akulturacije, do izgublja-
nja statusa tujca in do premika
etnične (narodne) identitete na
sihibno raven. Do občutka
pripadnosti pride na osnovi
ustnega izročila, ki poteka
prek jezika in simbolov. Inten-
zivnost ohranjanja skupinske
identitete je odvisna od števil-
nih dejavnikov (način poseli-
ve, zavest o začasnosti izseli-
ve, mešani zakoni, staranje
skupnosti). Tudi akulturacij-
ski procesi so neizogibni, pote-
kajo več generacij.

Primer argentinskih politič-
nih izseljencev, ki jim je uspe-
lo tudi novi generaciji, rojeni v
izgnanstvu, vcepiti čut sloven-
stva in izvrstno znanje sloven-
ščine, je izjema, ki so jo omo-
gočili naklonjenost večinskega
okolja, velik delež izobražen-

cev med njimi, predvsem pa
zavest o začasni izselitvi, ki je
bila zlasti v prvih letih po vojni
zelo močna.

Skupnost se je močno getoi-
zirala, ni se povezovala niti s
staro izseljensko skupnostjo
niti z argentinsko družbo, izo-
lirana je bila tudi od domovi-
ne. Geto je temeljil predvsem
na treh postulatih: endogami-
ji, veroizpovedi in ideologiji,
ki je slonela na mitu o obljub-
ljeni deželi in boju za svobodo.
Političnim beguncem je
travmo izgubljene domovine
in skorajda malikovalski od-
nos do etnične identifikacije
uspelo prenesti na naslednjo
generacijo.

Zdaj so tudi med njimi glav-
ni razlogi za getoizacijo — ki
vendarle, to je treba poudariti,
ni bila popolna, zato je danes
med njimi veliko mešanih za-
konov, mlada generacija pa
denimo govori slovensko samo
za konec tedna, ko obišče svo-
je starše — minili. Ali, kakor
je nekje zapisal Andrej Rot,
pri nas verjetno najbolj znani
argentinski povratnik: »Danes
se poslanstvo slovenske poli-
tične emigracije izteka in mar-
sikomu se potoži po starih ča-
sah, ne predvojnih ali vojnih,
ampak po teh 45 letih življenja
v lastnem polisu.«

Zato je pričakovati normali-
zacijo razmer, to je bodisi vra-
čanje iz izgnanstva nazaj v staro
domovino ali dokončno
sprejemanje tujine za novi
dom. »Tu smo se rodili, hodili
v argentinske šole in univerze,
tukaj delamo in gradimo pri-
hodnost tega mladega nara-
da,« je kot razlog, zakaj se
Slovenci ne odločajo za vrni-
tev v domovino, zapisal Franci
Žnidar iz Argentine, ki se sicer
definira kot »sin slovenskih
staršev, rojen v Buenos Airesu
pred 40 leti, poročen s hčerko
slovenskih staršev, oče treh
otrok, ki mislijo, molijo in ču-
tijo v slovenščini.«

Ali to pomeni, da je neizogi-
bno, da bo slovenska diaspora
sčasoma kratko in malo izgini-
la (če seveda ne bo dotoka no-
vih izseljencev)? Če je ohran-
janje etnične identitete bist-
veno za obstoj takšne skupno-
sti in če ima pri tem najpo-
membnejšo funkcijo jezik, po-
tem res kaže slabo.

Kot so pokazale lingvistične
raziskave, sinovi in hčere izse-
ljencev v glavnem govorijo in
razumejo slovensko, v vsakdan-
njem življenju pa že uporab-
ljajo novi jezik, ki jim je bližji.

Nekatere domače besede spo-
drinejo nove, oblikuje se nov
dialekt, mešanica, ki jo Nada
Šabec imenuje »half pa pu«. Ma-
terni jezik je včasih sloven-
ščina, včasih angleščina oziro-
ma drugi tuj jezik, v mešanih
zakonih dva jezika.

Vnuki večinoma govorijo
tuji jezik, povečuje se delež
mešanih zakonov, status tujca
se izgublja.

So ti ljudje, ki ne znajo več
slovensko, zavedajo pa se
»slovenskih korenin«, še Slo-
venci ali ne? To se zdi ključno
vprašanje. Kajti ravno mlada
(mlajša) generacija bi bila ver-
jetno najbolj zmožna preseči
delitve iz preteklosti in z raz-
ličnostjo svojega kulturnega in
življenjskega okolja, s strpnos-
tjo do različnosti (kaksne-
koli, ne le politične) in samo-
zavestjo svetovljanov dati pojmu
»vesoljno slovenstvo«
novo vsebino za leto 2000.

Samo folklor ni dovolj

V petem členu ustave med
drugimi piše, da »Slovenci brez
slovenskega državljanstva lah-
ko uživajo v Sloveniji posebne
pravice in ugodnosti« ter da
vrsto teh pravic in ugodnosti
določa zakon. Tega zakona še
nimamo in ga v tem mandat-
nem obdobju tudi še ne bomo
dobili.

Svetovni slovenski kongres
je že pred nekaj leti pripravil
temeljno besedilo tega zakona.
V njem je opredeljeno, kdo bi
ta status lahko dobil in kakšne
pravice z nim (npr. vstop v
našo državo brez vizuma, izena-
čenost s slovenskimi držav-
ljani pri plačevanju turistične
in druge ponudbe, izenačenost
pri kandidiranju za štipendije,
pravico do statusa rednega čla-
na Sazu pa tudi pravico do ak-
tivne in pasivne volilne pravice
v državni zbor in pravico do
nakupa zemljišč in nepremič-
nin).

Kot predvideva ta osnutek,
teh pravic ne bi dobila oseba,
ki ne obvlada slovenskega jezi-
ka. Za koga bi potem za zakon
sploh še veljal? Mnogi ostareli
izseljenci imajo državljanstvo,
njihovi vnuki pa ne znajo slo-
vensko. Če vlada ne bo sprožila
postopka, bo zadevo speljala
v parlamentu katera od pos-
lanskih skupin, obljublja
Vencelj.

Prav tako bo prej ali slej po-
stalo spet aktualno vprašanje
rezerviranih poslanskih mest
za izseljence. Pravzaprav je
vprašanje zastopanosti izse-
ljencev v Ljubljani še vedno
odprto. Čeprav imajo različne
»advokate«, nimajo nobenega
lastnega predstavništva, ki bi

Tudi mi lahko kaj naredimo za domovino

Ob objavi članka Romane Dobnikar Šeruge je bilo na istih stra-
neh sobotne priloge Dela za 27. julij objavljenih več odgovorov
vidnih izseljencev, ki jih je bilo Delo vprašalo za mnenje. Eni so
odgovorili bolj ali manj točno na tri postavljena jim vprašanja,
drugi so bili bolj splošni. Edina oseba iz ZDA ali Kanade, ki je
sodelovala v tej »anketi«, je bila Marija Ahačič Pollak iz Toron-
ta. Tekst njenega odgovora sledi v celoti. Ur. AD

V Torontu in okolici živi približno 22.000 Slovencev. Menim,
da tile odgovori odsevajo mišljenje večine. Želimo si osebnih sti-
kov s sorodniki in prijatelji, ki smo jih zapustili v matični domo-
vini, in povezanost predvsem v kulturi, gospodarstvu in športu.
Na kulturnem področju je povezanost dokaj dobra, česar pa ne
moremo trditi za gospodarstvo in šport.

Prva dolžnost Slovenije je, da nas prizna za del svojega tele-
sa, čeprav živimo v tujini. Želimo, da bi Slovenija podpirala vse,
kar bi združevalo že delujoča slovenska društva, ki se bojujejo za
obstoj. Slovenija daje veliko podporo zamejcem. Mislimo pa, da
bi morala enakovredno podpirati vse delujoče slovenske skupno-
sti po svetu. Njena dolžnost je tudi, da spoštuje naše mišljenje pri
odločitvah, ki se nanašajo na naše notranje zadeve in nam poma-
ga odstranjevati ovire, ki nas ločujejo od domovine, kot denimo
zapreke pri uveljavljanju državljanstva. Dolžna je tudi vestno in
pravično izpolnjevati denacionalizacijske zakone, ki se mnogim
izseljencem vlečejo po polzevo.

Ne bi bilo pa prav, da samo pričakujemo, kaj nam bo Slove-
nija dala, ampak tudi razmišljamo, kaj mi lahko naredimo zanjo.
Naša dolžnost je, da nastopamo skupno, pozitivno in konstruktiv-
no, da smo vedno ambasadorji Slovenije in da spoštujemo želje
in cilje slovenskega naroda v domovini in pomagamo pri njihovi
uresničitvi. Slovenci v Kanadi smo svojo lojalnost Sloveniji že
večkrat pokazali. Slovenski lobi se je pred priznanjem priazdeval
pri kanadskih oblasteh, da je Slovenijo med prvimi priznala.
Darovali smo tudi znatno vsoto za poravnavo vojne škode, po-
moč poplavljenecem, kupili smo že več medicinskih aparatov za
različne slovenske bolnice itd.

V Kanadi so žal še vedno različni tabori Slovencev, toda v
manjši meri kot v preteklosti. S samostojnostjo Slovenije smo
pravzaprav vsi dobili isti cilj in poskušamo ustvariti razmere za
bolj odprt dialog, ki bi pripeljal do boljšega razumevanja med
nami. Vsi želimo dobro naši Sloveniji. Da te tabore povežemo, je
po besedah predsednika kanadsko-slovenskega kongresa Staneta
Kranjca nujno potrebna sprava slovenskega naroda in poprava
krivic v vseh taborih. Vsi, doma in tukaj, pa moramo krepiti strp-
nost do drugače mislečih.

Za ohranjanje slovenske identitete je pomoč Slovenije nujno
potrebna in zelo zaželena, še posebno v kulturi in pri medijih.
Ohranitev slovenskega jezika ni v kanadskem interesu, zato tudi
ne dobivamo finančne podpore od kanadske vlade. Slovenija pa
nam bo lahko pomagala in bo lahko uspešna šele takrat, ko se
bodo slovenske oblasti seznanile s slovensko družbo, prispevki in
problematiko Slovencev zunaj Slovenije in bo Slovenija mati
vsem.

Prav gotovo pa je dejstvo, in mislim, da govorim za veliko
večino Slovencev, da se izseljenci tukaj v Kanadi počutimo bolj
Slovenci kot marsikateri Slovenec, ki živi doma. Zato tudi mislim,
da kljub vsem asimilacijskim težavam slovenska duša v diaspori
še vedno živi. Domovina nam je še bolj draga, gore in polja so še
lepša, težav, ki jih Vi prenašate iz dneva v dan, pač ne vidimo.
Tudi tretja in četrta generacija bosta še vedno imeli slovensko
dušo, če bo Slovenija videla, znala ceniti in tudi nagraditi prizade-
vanje in prostovoljno delo mnogih kulturnih delavcev, ki jih v
Kanadi ni malo. Ti so naši stebri in upanje, da se bosta pri nasled-
njih desetletjih prebivalstva tudi tretja in četrta generacija v Kanadi še
vedno ponosno izrekli za Slovence.

»lobiralo« in zastopalo izse-
ljenske interese. To pa bi bilo
nujno, če izseljenci nočejo, da
bi nanje, kakor to imenuje
Bernik, vedno gledali iz »ljub-
ljanske perspektive«.

Še koristneje bi bilo, če se z
izseljenstvom ne bi ukvarjale
samo državne inštitucije in
politične stranke, ampak pred-
vsem inštitucije civilne družbe,
ki bi jim morda najbolj uspe-
lo premagati nasprotja iz pre-
teklosti.

Med mehanizmi, ki zagotav-
ljajo kontinuiteto obstoječega
sistema vrednot, skupinske et-
nične identitete in lojalnosti —
pojasnjujejo sociologi — so
simboli, rituali, miti, legende
in idoli; simbolno funkcijo do-
bijo hrana, pijača, petje, ples,
glasba, obleka, cvetje in dišave.
Le redki Slovenci v svetu
— predvsem argentinska poli-
tična emigracija — so ohranja-

li slovenstvo s pomočjo tako
imenovane velike tradicije, to
je kakovostnega kulturnega
ustvarjanja. Vsi drugi so si
svoje domotožje vedno tešili s
potico, polko, pa kranjsko
klobaso, nagelj in rožmarin
sta jim bila glavna simbola slo-
venstva.

Ko pride na obisk v svojo
staro domovino, je zato marsi-
kateri izseljenec presenečen, če
že ne naravnost razočaran nad
njeno »pozahodnjenostjo«,
saj je v moderni Sloveniji de-
vetdesetih let folklor te vrste
čedalje manj aktualna. Zato
vladno financiranje folklorne
pač ne more biti vsa podpora
izseljencem.

Delo, Sobotna priloga,
27. julija 1996

**BRALCI
AMERIŠKE DOMOVINE:
PRIPOROČAJTE NAŠ LIST!**

Selitev Kidričevega spomenika v Beogradu

(Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 1. avg.) — Skupščina me-
ta Beograd je sprejela sklep o preselitvi spomenika Borisa Kidri-
ča, ki od leta 1963 stoji na ploščadi ob ulici Kneza Miloša, v park
pred beograjskim Muzejem sodobne umetnosti v Novem Beogra-
du. Beograščani bi želeli imeti na tem mestu spomenik knezu

In kaj v Sloveniji? Še vedno je dovolj nostalgičnih privržen-
cev starega režima, oziroma ki so se tedaj z veseljem in dobičkom
delovali z njim, ki mislijo, da je bil Kidrič (in Kardelj) velik slo-
venski rodoljub, ki zasluži spomenik. Vendar upamo, da bodo
končno le spravili grdi in nasilni spomenik Kidriču kamor spada,
na smetišče (zgodovine).

Visit Our Slovene American
Auto Repair Shop!
**NOTTINGHAM AUTO
BODY & FRAME**
Frame Straightening
Collision Repair
Painting
19425 St. Clair Avenue
Tel. 481-1337
Michael Bukovec, Owner

Misijonska srečanja in pomenki

1143. »Piknik je bil spet velik uspeh, krasno

vreme, velika udeležba, veselo razpoloženje. Finančno lep uspeh. Hvala Bogu za Njegov blagoslov! Ravnoka, sva z gospo Mici Coffelt končala telefonski razgovor. Prebrala mi je dokončno obliko poročila o misijonskem pikniku, ki sva ga v glavnem sestavila skupaj. Od daleč Te občudujem, kako moreš vsemu dogajanju v MZA ne samo slediti, ampak tudi veliko korespondenco voditi, probleme reševati, vse nadzorovati itd. Naj Te Bog podpira in blagoslavlja!»

Tako 23. julija piše duhovni vodja MZA Milwaukee dr. Jože Golé o pikniku 14. julija v Triglavskem parku.

Predsednica Mary Coffelt

je 22. julija poslala izčrpno poročilo, ki ga v celoti objavljamo:

»Kar celi teden odlašam s pisanjem, pa vem, da že težko čakate poročila iz našega misijonskega piknika.

Kot vsako leto smo začeli s sv. mašo ob 11. uri pri kapelici v Triglavskem parku. Bilo je še bolj slovesno, ker sta z dr. Goletom somaševala dva brata duhovnika iz Poljske, ki sta na obisku pri teti Ireni Kunovar.

G. dr. Golé nam je krasno podal 71. misijonsko potovanje papeža Janeza Pavla II. po lepi Sloveniji.

Blagajnik Frank Menchak je bral berila in prošnje. Spomnili smo se letos umrlih Jožeta Murčeca in Janeza Rifelja. Molili smo za zdravje Ančke Oberstar, ki je vsa leta pomagala in podpirala misijone. Po maši smo pa izvedeli, da je ravno med tem časom umrla. Naj vsi počivajo v miru!

Ga. Mary Kolman je vodila petje na tem 26.-em letnem pikniku. In vedno srečamo skoraj ista imena tistih, ki se vsak na svoj način žrtvuje za naše misijonarje.

Prva zahvala gre gospodom Bambiču, Smoliču, Rudiju

Dovniku, Francu Vesel, Jakobu Modic in Tončki Cimermančič, za pečenje piščancev in klobas.

Iskrena hvala Mariji Kunovar za prevzeto skrb za kuhinjo ter Justu Androjna, Loni Limoni, Ireni Kunovar, Ivanki Modic, Milki Menchak in Dari Strmšek, ki so pomagale. Posebno tudi še dekletom, ki so z ljubeznijo vsem postregle s kosilom. Hvala vsem gospodinjam za pecivo, in gospem, ki so ga prodajale: Bambič, Kotar, Janežič, Mejač in Rifelj. Prav tako hvala Daniju Mejaču in vsem fantom, ki so mu pomagali pri točenju pijače.

Hvala vsem, ki ste darovali darila v denarju, darila za žrebanje in prodajo listkov: Jacki Nimmer, Mara Kolman, Mary Kiel, Josephine Imperl in Kathy Mejač. Bog lonaj za krasne afgane, dar Matilde Simčič, Martine Beznik, Mary Kržišnik in Mary Coffelt. Za žrebanje so poskrbele Marička Kadunc, Matilda Simčič, Olga Langley, Vicki Majerle in Milka Modic. Zofi Rifelj pa še posebej hvala za žrebanje darovano punčko v narodni noši.

Hvala g. Vladiju Kralju in ženi, ki privabita vsako leto več ljudi po radiu v Tri-

glavski park. Hvala gre tudi Jožetu Kunovarju in Jožku Orniku za pomoč, kjer je bila potrebna. Hvala Janezu Mejaču za nadzorstvo pri parkiranju avtov.

Končno, pristrčna hvala blagajniku Franku Menchaku za tako skrbno pripravljeno blagajniško poročilo, ki vam ga prilagam.

Tudi letos naj se vzdržujeta

dva bogoslovca v ljubljanski nadškofiji. Ostalo je za najbolj potrebne, lačne in bolne v misijonih. Ček bom poslala blagajniku Štefanu Maroltu v Cleveland.

Zahvalim se vsem, ki ste prišli od blizu in daleč in doprinesli svoj delež za naše misijonarje(-ke).

Bog poplačaj vsem stotero z ljubim zdravjem, da bi še dolgo lahko nadaljevali z delom za korist božjega kraljestva in njegovo rast.

Vedno Vam vsem vdana
Mary Coffelt.«

Finančno poročilo.

Dohodki: Darila za misijone v gotovini \$4,265. Nabirka pri sv. maši \$205.45. Listki (srečke) \$896. Srečolov \$286 in posebej za narodno nošo \$79. Igre (Turkey chute) \$251.77. Pevico \$757.50. Bara (pijača) \$889.29.

Kuhinja (za kokoši, klobase, hamburgerje, krompir, solato, kavo, čaj, olje, kis, krožnike in vse druge potrebne grocerije za kuhinjo je darovala Neimenovana) \$828.78. Od prodane hrane \$2,176. Skupaj iz kuhinje torej \$3,004.78.

Vsi dohodki: \$10,634.79.

Izdatki: Dar trem duhovnikom za intencije \$70. Bara, za nakup pijače, \$257.57. Za nagrade pri srečolovu \$75. Za varovalnino, elektriko, oglje in uporabo parka Društvu Triglav \$500.

Vsi izdatki: \$902.57.

Čistih dohodkov za pomoč misijonskim pionirjem:

\$9,732.22.

Darovali so \$4,265 naslednji:
Ralph in Mary Coffelt \$1300

(za dva bogoslovca \$800; za Karlmečanke v Medvodah \$200; za Škofove zavode v Sentvidu \$200; in za o. Pepi Lebreht \$100).

\$500: Rev. dr. Jože Golé.

\$300: Ivko in Rezka Kopic.

\$250: Jožefa Muršec.

Po \$200: Frank in Kristina Skvarča; Josephine Imperl; Lorraine Wojtecki.

Po \$100: Jakob in Martina Beznik; Isabelle Kralj in John Bambič; Mary Kiel; Neimenovana; Jim in Kathy Kaye; Michael Mejač; Matilda Simčič (za o. Lebrehta).

\$55: Mary Mernik.

Po \$50: Milica Muršec; Jože Ornik; N.N.; Ana Tisev; N.N.; Mara Kolman; Emerik Širok; Neimenovana; zopet Neimenovana; Frank in Milka Menchak (za o. Lebrehta).

Po \$20: Francka Gorenc; g. in ga. Gregorič.

Po \$10: Zofi Grdadolnik; Ann Zakrajšek.

Vsem sodelujočim za velikodušnost in krasen uspeh: Bog povrni milijonkrat!

Rev. Charles Wolbang CM
St. Joseph's Seminary
65 Mapleton Rd. P.O. Box 807
Plainsboro, NJ 08536-0807
Telefon: 609-520-8839
Fax: 609-452-2851

NOVI GROBOVI

(nadaljevanje s str. 9)

Frances Mavko

Umrla je Frances Mavko, rojena Petrovcic, vdova po Valentinu, mati Anne Knaus in Fran Marie, 5-krat stara mati, 8-krat prastara mati, sestra Victorja ter že pok. Mary Hocevar, Jennie Konecny, Johna Peters, Franka in Louisa. Pogreb je bil 7. avgusta v oskrbi Grdina-Faulhaber zavoda s sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete in pokopom na Vernih duš pokopališču. Družina priporoča darove v pokojničin spomin Slovenskemu domu za ostarele ali pa župniji Marije Vnebovzete, 15519 Holmes Ave., Cleveland, OH 44110.

Frank W. Krivec

Dne 3. avgusta je v Meridia Euclid bolnišnici nenadno umrl 83 let stari Frank W. Krivec iz Euclida, rojen v Pennsylvaniji, mož Josephine, roj. Antonin, oče Diane LaBarbera in Donald, 3-krat stari oče, brat Charlesa, Mary Strazisar, Frances Simoncic ter že pok. Fannie Svetina, Ann Madey in Ernesta, zaposlen do svoje upokojitve kot strojnik pri Marquette Metals, član SNPJ in Kluba upokojencev na Holmes Ave. Pogreb je bil 7. avgusta v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi sv. Viljema in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Anton M. LAVRISHA

Attorney-at-Law

(Odvetnik)

18975 Villaview Road

at Neff

692-1172

Complete Legal Services

KOLENDAR

AVGUST

10. in 11. — Zveza Oltarnih društev in Slomškov krožek imata romanje k Mariji Pomagaj v Lemontu.

11. — Belokranjski klub ima piknik na Slovenski pristavi. Sv. maša ob 12h opoldne, sledi kosilo. Za zabavo igra Stane Mejačev orkester.

18. — Društvo Triglav, Milwaukee, priredi drugi piknik, v Triglavskem parku.

18. — Ameriška Dobrodela Zveza ima Družinski dan piknik na svojem letovišču v Leroyu.

24. — Pevski zbor Korotan priredi vrtno veselico, z večerjo in plesom, na Slovenski pristavi. Za ples igra ansambel Staneta Mejača.

SEPTEMBER

8. — Oltarno društvo Sv. Vida ima svoje letno kosilo v avditoriju. Serviranje od 11.30 do 1. pop.

14. — Fantje na vasi imajo koncert v SND na St. Clair Ave. Pričetek ob 7h zv.

15. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

22. — Društvo DSPB sponzorira romanje k Materi božji v Frank, Ohio. Sv. maša ob 12h, druge pobožnosti ob 2h pop.

27.-29. — Praznovanje 80. obletnice ustanovitve župnije sv. Cirila v New Yorku.

29. — Društvo Triglav, Milwaukee, priredi Vinsko trgatev, v Triglavskem parku.

OKTOBER

6. — Oltarno društvo pri Mariji Vnebovzete ima kosilo v šolski dvorani. Serviranje od 11. do 1. pop.

13. — Klub upokojencev Slovenske pristave pripravi koline na SP.

20. — Občni zbor Slovenske pristave.

MALI OGLASI

FOR SALE

801 Bayridge, off Willowick Dr. 3 bdrm brick ranch. Full fin. basement, 2-car garage.

Theresa Manjas
Coldwell Banker Hunter Realty
Voice Mail: 979-5332
or 551-2701

70 Acres - Home w/2-car garage. Bldg. with 13 stalls

Indoor arena - in Geneva area
Theresa Manjas
Voice Mail: 979-5332
or 551-2701 (30-33)

FOR SALE

Collinwood. Brick 4 & 4 double. 2-car garage. Possible owner financing. 285-8920. (30-33)

For Sale — Paintings
By famous Slovene artists: Gaspari, Slapernik, Santelj, also 1 by Croatian artist Gvozdanović. Call or write Vida Mihevc Shoneman, 1001 Carpenter's Way, K 302, Lakeland, FL 33809. Phone: 941-859-7874. (30-33)

OUR GAME PAYS YOU
M I L L I O N S
EVEN IF YOU CAN'T
PITCH, HIT OR FIELD

All it takes to win Super Lotto is luck! And with at least four million at stake every Wednesday and Saturday, isn't it worth a buck to try your luck?

FEEL LUCKY TODAY?

The Ohio Lottery Commission is an equal opportunity employer and service provider.

